

DAHEIM BETREUT

Covid-19: Tests im Überblick, die wichtigsten Hygiene- und Verhaltensregeln und mehr! / **Covid-19:** o privire generală asupra testării, cele mai importante reguli de igienă și comportament și multe altele!

Covid19: Testy v prehľade, najdôležitejšie pravidlá hygieny a správania a ďalšie informácie! / **Covid-19:** Tesztek áttekintése, a legfontosabb higiéniai és viselkedési szabályok és egyebek!

*Zuhause ist's
am schönsten.*
www.daheimbetreut.at

Fachgruppenobfrauen / Fachgruppenobmänner

Președinte grupuri profesionale / Președinți grupuri profesionale
Vedúce/vedúci odborných sekcií
A szakértő csoportok elnökei

Burgenland
Fachgruppenobmann
Ing. Mag. Harald Zumpf

Kärnten
Fachgruppenobfrau
Irene Mitterbacher

Niederösterreich
Fachgruppenobmann
Robert Pozdena

Oberösterreich
Fachgruppenobfrau
Mag. Dr. Viktoria Tischler

Salzburg
Fachgruppenobmann
DI Günter Schwiefert

Steiermark
Fachgruppenobmann
Andreas Herz, MSc

Tirol
Fachgruppenobmann
Bernhard Moritz, MSc

Vorarlberg
Fachgruppenobfrau
KommR Susanne Rauch-Zehetner

Wien
Fachgruppenobmann
Mag. Harald Janisch

Auch stundenweise Betreuung ist möglich!

Nicht immer ist es bei einer Betreuung so, dass man jemanden rund um die Uhr braucht. Es beginnt oft mit einer Betreuung, die zwei bis drei Stunden am Tag ausmacht, für Begleitung beim Spazieren gehen oder um Hilfe beim Kochen oder der Körperpflege zu leisten.

Aber, wie mir die Sprecherin der Betreuerinnen in der Wiener Wirtschaftskammer, Bibiana Kudziowa, erzählt, findet die stundenweise Betreuung auch statt, um den pflegenden Angehörigen ein paar Stunden Erholung zu verschaffen.

Die Zusammenarbeit mit einer Betreuerin kann direkt mit ihr oder einer Agentur vereinbart werden. Bei einem zumeist kostenlosen Erstbesuch wird das zeitliche Ausmaß erhoben und werden die Zahlungsmodalitäten besprochen. Sobald die Vereinbarung unterschrieben ist, kann das Betreuungsverhältnis beginnen. Marcela Strahodinsky, die Leiterin einer Agentur ist, berichtet mir, wie froh die Angehörigen immer sind, wenn sie erfahren, dass hinter den Betreuerinnen die Gewerbeordnung der Wirtschaftskammer steht und alles gesetzlich geregelt ist – zum Vorteil und Sicherheit der Kunden, der Angehörigen und der Betreuerinnen und Agenturen.

ESTE POSIBILĂ ȘI ÎNGRIJIREA PE BAZĂ ORARĂ!

Când vine vorba de îngrijire, nu întotdeauna este nevoie de un asistent non-stop. De multe ori se începe cu îngrijire ce durează două - trei ore pe zi, pentru însoțirea în plimbări sau pentru ajutor la gătit sau la igiena personală.

Dar, așa cum mi-a spus purtătoarea de cuvânt a asistenților de îngrijire personală de la Camera de Comerț din Viena, Bibiana Kudziowa, există și îngrijire pe bază

orară pentru a le oferi celorlalți membri ai familiei câteva ore de relaxare.

Cooperarea cu un asistent de îngrijire personală poate fi stabilită direct sau printr-o agenție. În cazul primei vizite de cele mai multe ori gratuite, se discută perioada de timp și se convin modalitățile de plată. De îndată ce contractul este semnat, relația de asistență poate începe. Marcela Strahodinsky, directoarea de agenție, îmi spune cât de fericiți sunt membrii familiei când află că asistenții de îngrijire personală operează conform reglementărilor comerciale ale Camerei de Comerț și că totul este reglementat de lege - în beneficiul și siguranța clienților, rudelor, a asistenților și a agenților.

JE MOŽNÉ AJ HODINOVÉ OPATROVANIE!

Pokiaľ ide o starostlivosť, nie vždy platí, že človek potrebuje pri sebe niekoho nepretržite. Často to začína starostlivosťou, ktorá trvá dve až tri hodiny denne, sprevádzaním pri prechádzkach alebo pomáhaním pri varení či osobnej hygieny.

Ale ako hovorí hovorkyňa opatrovateliek Viedenskej obchodnej komory Bibiana Kudziowa, hodinová starostlivosť sa využíva aj vtedy, ak si chcú rodinní príslušníci starajúci sa o člena rodiny na pár hodín oddýchnuť od opatrovania.

Spoluprácu s opatrovatelkou je možné dohodnúť priamo s ňou alebo s agentúrou. V prípade prvej návštevy, ktorá je väčšinou bezplatná, sa dohodne čas a prediskutujú sa spôsoby platby. Ihneď po podpísaní dohody sa môže začať opatrovatel'ský vzťah. Marcela Strahodinsky, ktorá je vedúcou agentúry, mi hovorí, ako sú príbuzní vždy radi, keď sa dozvedia, že živnostenský zákon hospodárskej komory stojí za opatrovatelkami a že všetko je

regulované zákonom – v prospech a pre bezpečnosť klientov, príbuzných, opatrovateliek aj agentúr.

ÓRÁNKÉNTI ELLÁTÁS IS LEHETSÉGES!

Ha az ellátásról van szó, nem mindig van szükség valakire éjjel-nappal. Gyakran a gondozással kezdődik, amely napi két-három órán át tart, kísératként séta közben, vagy segítségként a főzésben vagy a személyes higiénában.

De, amint Bibiana Kudziowa, a Bécsi Kereskedelmi Kamara gondozóinak szóvivője elmondja, az óránkénti gondozásra azért is kerül sor, hogy a gondozó rokonok számára néhány órányi kikapcsolódást nyújtsanak.

A gondozóval való együttműködést közvetlenül vele vagy egy ügynökséggel lehet megszervezni. Többnyire ingyenes első látogatás esetén rögzítik az idő mennyiségét, és megvitatják a fizetési módokat. Amint a megállapodást aláírják, megkezdődhet a gondozói kapcsolat. Marcela Strahodinsky, az ügynökség vezetője elmondta, mennyire örülnek mindig a rokonok, amikor megtudják, hogy a Kereskedelmi Kamara kereskedelmi szabályzata a gondozók mögött áll, és minden törvényi szabályoz - az ügyfelek, rokonok és gondozók, ügynökségek érdekében és biztonsága érdekében.

Ihr Harald G. Janisch
Fachgruppenobmann
Președintele grupului profesional
Predseda odbornej skupiny
szakcsoport elnök

Daheim betreut – auch in den letzten Monaten*

Frau M. fällt das Sprechen schwer. Nach einem Schlaganfall kann sie ihr Bett nicht mehr verlassen. Frau M. blickt auf ein ereignisreiches Leben zurück, aber jetzt, nach 92 Jahren, ist es genug, wie sie selbst sagt. Zwei hilfreiche Hände rücken ihr die Bettdecke zurecht, Frau M. dankt mit einem kaum merkbaren Lächeln. Die hilfreichen Hände gehören Marika, ihrer Personenbetreuerin, die rund um die Uhr bei ihr ist und sie umsichtig betreut. Marika hat im Vorjahr im Rahmen der BetreuerInnenakademie (eine Initiative der Fachgruppen Wien/NÖ Personenberatung und Personenbetreuung in der Wirtschaftskammer) in ihrer Heimat ein zweitägiges Seminar über Sterbebegleitung absolviert. Der Trainer, sagt sie im Rückblick, hat uns die Angst vor der Betreuung Sterbender genommen. Jetzt macht Marika diese Arbeit gern und mit großer Aufmerksamkeit.

Frau M. hatte schon vor drei Jahren ein Patientenverfügung errichtet und darin festgehalten, dass sie am Ende ihres Lebens in aller Ruhe daheim sterben möchte. In einer Vorsorgevollmacht hat sie ihre Tochter bevollmächtigt, alle Entscheidungen für ihre Mutter zu treffen, wenn sie nicht mehr dazu imstande sein sollte. Die Tochter hat daher für weitere Unterstützung gesorgt: Täglich kommt die diplomierte Pflegeperson des mobilen Palliativteams. Sie über-

nimmt alle pflegerischen Handgriffe, die einer oder einem „Diplomierten“ vorbehalten sind. Marika kocht derweil eine Kleinigkeit und verabreicht es später Frau M. gemäß Delegation durch die „Diplomierten“.

Dann schläft Frau M. wieder. Nachmittags freut sie sich über einige Schlucke heißen Kaffee und hört ihre Lieblingswalzer, die Marika ihr vorspielt. „Ja, zu denen habe ich getanzt“, sind die einzigen Worte von Frau M. an diesem Tag. Abends schaut die Tochter nach der Arbeit vorbei, sitzt eine Weile bei ihrer Mutter. „Ein herzliches Danke, Marika! Und einen lieben Gruß an die Pflegerin vom Palliativteam“, sagt sie zum Abschied. Die Arbeit dieses Palliativteams und der 24-h-BetreuerInnen ermöglicht so nicht nur den betreuten Personen ein Leben in den letzten Lebensmonaten zu Hause, sondern schafft auch für deren Angehörige wichtigen Freiraum. So können sie beruhigt der Arbeit nachgehen und sich um die eigenen Kinder und Partner zu Hause kümmern.

INFORMATIONEN:
Patientenverfügung und Vorsorgevollmacht:
<https://www.igsl.at>
Mobile Palliativteams:
<https://www.hospiz.at/>

*Text: Peter Kreuter, Palliativpfleger, IGSL Hospizbewegung

ÎNGRIJIT LA DOMICILIU – ȘI ÎN ULTIMELE LUNI*

Doamnei M. îi este greu să vorbească. După un accident vascular cerebral, nu se poate ridica din pat. Doamna M. privește retrospectiv la o viață plină, dar acum, după 92 de ani, ajunge, așa cum spune ea însăși. Două mâini iscusite îi aranjează plapuma, doamna M. mulțumește cu un zâmbet abia vizibil. Mâinile iscusite îi aparțin Marikăi, asistenta de îngrijire personală, care este cu ea în permanență și se îngrijește de ea cu atenție. În anul precedent, Marika a finalizat un seminar de două zile despre îngrijirea la sfârșitul vieții în țara sa de origine, în cadrul colegiului

pentru asistenții de îngrijire personală (o inițiativă a Asociației Profesionale din Viena/Austria de Jos pentru consiliere și îngrijire personală în cadrul Camerei de Comerț). „Formatorul”, spune ea retrospectiv, „ne-a eliminat frica de a ne îngriji de muribunzi.” Acum Marika desfășoară această activitate cu plăcere și cu mare atenție.

Doamna M. își întocmise deja un testament acum trei ani, afirmând că ar dori să moară liniștită acasă la sfârșitul vieții. Într-un mandat de asistență medicală, ea și-a autorizat fiica să ia toate deciziile în numele său, dacă ea însăși nu ar mai fi în măsură să o facă. Fiica s-a îngrijit, prin urmare, de un sprijin

suplimentar: asistenta calificată din echipa mobilă paliativă vine în fiecare zi. Ea își asumă toate sarcinile de îngrijire ce sunt rezervate unui „absolvent”. Între timp, Marika gătește ceva și apoi o hrănește pe dna M., potrivit instrucțiunilor „absolventului”.

Apoi dna M. adoarme din nou. După-amiază, se bucură de câteva înghițituri de cafea fierbinte și ascultă valsul ei preferat pe care i-l pune Marika. „Da, am dansat și eu pe el”, sunt singurele cuvinte ale dnei M. în această zi. Seara, fiica vine după serviciu și stă o vreme cu mama ei. „Mulțumesc foarte mult, Marika! Și salutări asistentei din echipa de îngrijiri paliative.”, spune ea când

pleacă. Munca acestei echipe paliative și a asistenților de îngrijire personală permanentă nu numai că permite persoanelor îngrijite să trăiască acasă în ultimele luni ale vieții, dar le oferă și o libertate importantă rudelor acestora. Acest lucru le permite să își desfășoare activitatea cu liniște sufletească și să aibă grijă de proprii copii și parteneri acasă la ei.

INFORMAȚII:
Declarația pacientului și procură:
<https://www.igsl.at>
Echipe mobile paliative:
<https://www.hospiz.at/>

*Text: Peter Kreuter, asistent de îngrijire paliativă, IGSL Hospizbewegung

DOMÁCA STAROSTLIVOSŤ – AJ V POSLEDNÝCH MESIACHOCH*

Pani M. hovorí s ťažkosťami. Po mozgovovej príhode nemôže vstať z postele. Pani M. sa pozerá späť za svojím životom plnom udalostí, ale teraz, po 92 rokoch, je toho dosť, ako sama hovorí. Dve nápomocné ruky jej upravili deku, pani M. ďakuje so sotva poznateľným úsmevom. Tie nápomocné ruky patria Marike, jej opatrovatelke, ktorá je s ňou nepretržite a starostlivo ju opatruje. V predchádzajúcom roku Marika absolvovala dvojročný seminár o terminálnej starostlivosti vo svojej domovskej krajine v rámci Akadémie pre opatrovateľov a opatrovatelky (iniciatíva odborných skupín pre osobnú starostlivosť a poradenstvo Hospodárskej komory vo Viedni a v Dolnom Rakúsku). Pri pohľade späť hovorí: „Školiteľ nás zbavil strachu zo starostlivosti o zomierajúcich.“ Teraz Marika vykonáva túto prácu rada a s veľkým záujmom.

Pani M. už pred tromi rokmi vypracovala vyhlásenie pacienta o dispozičnom práve s tým, že by chcela na konci svojho života zomrieť v pokoji doma. V rámci plnej moci na opatreniach v budúcnosti splnomocnila svoju dcéru, aby prijímala všetky rozhodnutia za svoju matku, ak už nebude schopná rozhodovať sama. Dcéra sa preto postarala o ďalšiu pomoc: Kvalifikovaná ošetrovatelka z mobilného paliatívneho tímu prichádza každý deň. Preberá všetky ošetrovateľské úkony, ktoré sú vyhradené pre človeka s diplomom. Medzitým Marika niečo navarí a neskôr podľa delegovania zo strany diplomovaného ošetrovateľa podáva lieky.

Potom pani M. opäť spí. Popoludní si dopraje pár dúškov horúcej kávy a počúva svoj obľúbený valčík, ktorý jej hrá Marika. „Áno, pri ňom som tancovala“, to sú jediné slová od pani M. v ten deň. Večer po práci sa u nich zastaví dcéra, aby mohla byť chvíľu so svojou matkou. „Ďakujem ti veľmi pekne, Marika! A pozdrav sestričku z tímu paliatívnej starostlivosti“, povie pri odchode. Práca tohto paliatívneho tímu a 24-hodinových opatrovateľov umožňuje nielen opatrovaným osobám stráviť doma posledné mesiace svojho života, ale

vytvára aj dôležitý voľný priestor ich príbuzným. To im umožňuje ísť s pokojom do práce a starať sa o svoje vlastné deti a partnerov doma.

INFORMÁCIE:

Vyhlásenie pacienta o dispozičnom práve a plná moc:

<https://www.igsl.at>

Mobilné paliatívne tímy:

<https://www.hospiz.at/>

*Text: Peter Kreuter, paliatívny ošetrovateľ, Hospicové hnutie IGSL

OTTHONI GONDOZÁS - AZ ELMÚLT HÓNAPOKBAN IS*

M. asszony nehezen beszél. Agyvérzés után nem tud felkelni az ágyból. M. asszony egy eseménydús életre tekint vissza, de most, 92 év után, elég, ahogy ő maga mondja. Két segítőkész kéz igazítja el az ágytakarót és M. asszony alig észrevehető mosollyal köszöni meg. A segítőkész kéz Marikáé, a gondozójáé, aki éjjel-nappal vele van és gondosan vigyáz rá. Az előző évben Marika a gondozóakadémia részeként kétnapos szemináriumon vett részt az életvégi gondozásról a szülőföldjén (a Bécs/Alsó-Ausztria szakcsoportok kezdeményezése személyes tanácsadás és

személyes gondoskodás a Kereskedelmi Kamarában). A tréner, mondja visszatekintve, elvette a félelmüket a haldoklók gondozásától. Most Marika örömmel és nagy figyelemmel végzi ezt a munkát.

M. asszony már három évvel ezelőtt megírta végrendeletét, kijelentve, hogy élete végén otthon szeretne csendesen meghalni. Egészségügyi meghatalmazottal felhatalmazta lányát, hogy minden döntést meghozzon az anyja helyett, ha ő maga már nem képes erre. A lánya ezért további támogatásról gondoskodott: a mobil palliatív csapat szakképzett ápolója minden nap eljön. Vállalja az összes ápolói feladatot, amelyet egy „diplomás” számára tartanak

fenn. Eközben Marika főz egy keveset, majd később M. asszonynak adja a "diplomás" küldöttsége szerint.

Aztán M. asszony újra alszik. Délután élvez néhány korty forró kávé, és meghallgatja kedvenc keringőjét, amelyet Marika játszik neki. „Igen, erre táncoltam”, aznap csak ezek voltak M. asszony szavai. Este benéz a lánya munka után, és egy ideig az anyja mellett ül. „Nagyon köszönöm, Marika! És üdvözlöt a nővérnek a palliatív ellátási csoportból” - mondja, amikor távozik. Ennek a palliatív csoportnak és a 24 órás gondozóknak a munkája nemcsak lehetővé teszi a gondozottak számára, hogy életük utolsó hónapjaiban otthon

éljenek, hanem fontos szabadságot teremtenek hozzátartozóik számára. Ez lehetővé teszi számukra, hogy nyugodtan végezzék munkájukat, és otthon gondoskodjanak saját gyermekeikről és partnereikről.

INFORMÁCIÓK:

Orvosi ellátásra vonatkozó dokumentum és képviseleti meghatalmazás

<https://www.igsl.at>

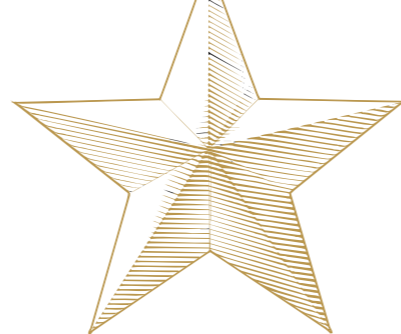
Mobil palliatív csapatok:

<https://www.hospiz.at/>

*Szöveg: Peter Kreuter, palliatív ápoló, IGSL hospice szolgálat

Weihnachten feiern in Zeiten von Corona

Heuer ist alles anders. Corona hat diesem Jahr seinen Stempel aufgedrückt. Mindestens seit März hält uns die Pandemie in Atem. Und auch Weihnachten und der Jahreswechsel werden heuer von Corona und den Folgen überschattet sein. Wir werden diese Feste dennoch feiern – allerdings anders als gewohnt.

Für viele ältere Menschen war dieses Jahr besonders schwierig. Die sozialen Kontakte wurden aus Sorge vor einer Ansteckung mit dem Corona-Virus stark eingeschränkt, es gab weniger oder zeitweise gar keine Besuche – und wenn, dann nur unter besonderen Vorsichtsmaßnahmen. Viele blieben notgedrungen zu Hause, statt sich unter Menschen zu begeben, gewohnte Berührungen fehlten und Distanz statt Nähe war das Gebot dieser Monate. Der Kontakt mit Familie und Freunden litt unter den Beschränkungen, Gottesdienste und Gräber verstorbener Angehöriger konnten nicht wie gewohnt besucht werden. Die Isolation wurde für viele zur psychischen Belastung. Auch das Weihnachtsfest und der Jahreswechsel werden heuer von Corona geprägt sein und so für noch mehr Menschen zur Herausforderung werden als unter normalen Umständen. Gerade im Advent und rund um Weihnachten fallen Isolation und Einsamkeit noch stärker ins Gewicht.

Umso dankbarer werden diese Menschen sein, wenn es uns gelingt, ihnen in dieser Zeit trotz aller äußeren Anfechtungen ein bisschen etwas von der gewohnten bzw. ersehnten weihnachtlichen Geborgenheit zu vermitteln. Rituale, Traditionen und Bräuche eignen sich besonders dafür, eine vertraute Atmosphäre herzustellen. Ein Adventkranz, der Schein von Kerzenlicht (aber

Vorsicht bei offener Flamme!), eine Laterne draußen vor dem Fenster, ein Adventkalender, ein festlich geschmückter Christbaum, der verführerische Duft von Weihnachtskekse, eine Tasse Tee oder Punsch, ein traditionelles Weihnachtsgeschicht, Weihnachtslieder, selbst gesungen oder aus der „Konserven“, die Teilnahme an einem Gottesdienst via TV oder Radio, das Vorlesen einer weihnachtlichen Geschichte, das gemeinsame Betrachten alter Fotos oder einfach zuzuhören, wenn jemand seine Erinnerungen teilt – all das kann dazu beitragen, Geborgenheit zu vermitteln. Allerdings können damit auch gegenteilige Effekte, nämlich Wehmut und Traurigkeit provoziert werden – hier kommt es wohl besonders auf unser persönliches Fingerzeiggefühl an.

Ein Hinweis: Auch immer mehr ältere Menschen fühlen sich auf Social-Media-Kanälen zu Hause fast wie Digital Natives. Aber auch die, die es sich nicht zutrauen oder vielleicht noch gar nicht um die Möglichkeiten wissen, würden vielleicht gerne über neue Kommunikationskanäle wie etwa Chats oder Videotelefonie mit ihren Familien oder Freunden kommunizieren. Oft reichen ein paar Handgriffe, um eine Verbindung herzustellen.

Traditionelle Süßspeisen rund um Weihnachten:

Vanillekipferl, Lebkuchen, Linzer Schnitten, köstlich gefüllte Kekse, Konfekt, Potizen, Reindlinge, Kuchen. Kletzen- oder Früchtebrot, Weihnachtsstollen.

Typisch österreichische Festtagspeisen:

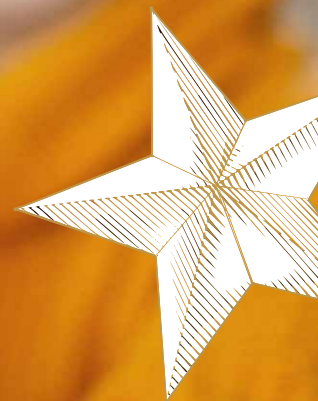
Weihnachtskarpfen in verschiedensten Varianten, Bratwurst mit Sauerkraut und Kartoffelsalat, diverse andere Würste, etwa Selchwürstel, Truthahn, Gans, Ente, Huhn, Tafelspitz mit Apfel- oder Semmelkren, kalte Platten mit Wurst, Käse und Aufstrichen, Fondue, Raclette.

CRĂCIUN ÎN VREMEA CORONAVIRUSULUI

Anul acesta totul este diferit. Coronavirusul și-a lăsat amprenta pe acest an. Pandemia ne-a ținut în suspans cel puțin din martie. Iar Crăciunul și începutul anului vor fi umbrite și de coronavirus și de consecințele sale. Vom sărbători oricum - dar altfel decât de obicei.

Anul acesta a fost deosebit de dificil pentru mulți oameni în vârstă. Contactele sociale au fost sever restricționate din cauza îngrijorărilor cu privire la infecția cu coronavirus, au fost mai puține sau temporar niciun fel de vizite - și

cele care au fost s-au desfășurat numai cu măsuri speciale de precauție. Mulți dintre ei au fost obligați să rămână acasă în loc să socializeze, a fost o lipsă de contact familiar și distanța în loc de apropiere a fost la ordinea zilei în aceste luni. Contactul cu familia și prietenii a suferit restricții, slujbele religioase și mormintele rudelor decedate nu au putut fi frecventate ca de obicei. Izolarea a devenit o povară psihologică pentru mulți. Crăciunul și sfârșitul anului vor fi, de asemenea, marcate de coronavirus anul acesta și vor fi o provocare pentru chiar mai mulți oameni decât în condiții normale. Izolarea și singurătatea sunt și mai importante în timpul Adventului și în preajma Crăciunului.

Acești oameni vor fi cu atât mai recunoscători dacă vom reuși să le transmitem ceva din siguranța familiară sau dorită de Crăciun în acest timp, în ciuda tuturor provocărilor externe. Ritualele, tradițiile și obiceiurile sunt deosebit

de potrivite pentru crearea unei atmosfere familiare. O coroană de Advent, strălucirea luminii lumânărilor (dar cu grijă la flăcările deschise!), o lumină în fereastră, un calendar de Advent, un brad decorat festiv, parfumul seducător al prăjiturilor de Crăciun, o ceașcă de ceai sau punct, un fel de mâncare tradițional de Crăciun, colinde - cântate live sau de pe CD - participarea la o slujbă religioasă la televizor sau radio, citirea unei povești de Crăciun, uitatul împreună la fotografii vechi sau pur și simplu ascultarea cuiva care își împărtășește amintirile - toate acestea pot ajuta la transmiterea unui sentiment de siguranță. Cu toate acestea, pot fi provocate și efectele opuse, și anume nostalgie și tristețe - aici depinde de instinctul nostru personal.

O notă: tot mai mulți oameni în vârstă se simt ca acasă pe canalele de socializare, aproape nativi digitali. Dar chiar și cei care nu au încredere în ei înșiși

sau care nici măcar nu cunosc aceste posibilități ar putea dori să comunice cu familiile sau prietenii prin noi canale de comunicare, cum ar fi chat-urile sau telefonii video. Câțiva pași simpli sunt adesea suficienți pentru a stabili o conexiune.

Deserturi tradiționale în preajma Crăciunului:

Cornulețe cu vanilie, turtă dulce, prăjitură Linzer, biscuiți umpluți delicioși, cofetărie, rulade, cozonac Reindling, prăjituri. Pâine dulce sau cu fructe, ruladă Stollen de Crăciun.

Mâncăruri tipice austriece de sărbători:

Diverse soiuri de crap de Crăciun, bratwurst cu varză și salată de cartofi, diverși alți cârnați, precum cârnații afumați, curcan, găscă, rață, pui, carne de vită fiartă cu ciulama cu mere sau cu pâine, platouri reci cu cârnați, brânză și tartine, fondue, raclette.

VIANOCE V ČASE KORONAVÍRUSU

Tento rok je všetko inak. Koronavírus v tomto roku za sebou zanechal stopy. Pandémia nás drží v šachu minimálne od marca. A koronavírus a jeho dôsledky vrhnú tieň aj na Vianoce a prechod do nového roka. Tieto sviatky budeme aj napriek tomu oslavovať – ale inak než obvykle.

Tento rok bol mimoriadne ťažký pre mnohých starších ľudí. Sociálne kontakty boli veľmi obmedzené kvôli obavám z infekcie koronavírusom, boli možné len občasné návštevy alebo dočasne dokonca žiadne – ak áno, tak iba pri dodržaní osobitných preventívnych opatrení. Mnohí z nich boli nútení zostať doma, namiesto toho, aby sa socializovali, v týchto mesiacoch chýbali obvyklé kontakty a vzdialenosť namiesto blízkosti bola na dennom poriadku. V dôsledku obmedzení trpel kontakt s rodinou a priateľmi, nebolo možné zúčastňovať sa bohoslužieb a navštíviť hroby zosnulých príbuzných ako obvykle. Izolácia bola pre mnohých psychickou záťažou. Vianoce a prelom rokov sa tento rok tiež budú niesť v znamení koronavírusu a budú výzvou pre ešte viac ľudí ako za normálnych okolností. Práve počas Adventu a okolo Vianoc je pocit izolácie a osamelosti ešte silnejší.

Títo ľudia budú o to vďačnejší, ak sa im v tomto období napriek všetkým vonkajším výzvam podarí sprostredkovať trochu obvyklej alebo vyťaženej vianočnej istoty. Rituály, tradície a zvyky sú obzvlášť vhodné na vytvorenie známej atmosféry. Adventný veniec, žiara sviečok (ale pozor pri otvorení plameni!), lampášik za oknom, adventný kalendár, slávnostne vyzdobený vianočný stromček, lákavá vôňa vianočných koláčikov, šálka čaju alebo punču, tradičné vianočné jedlo, vianočné koledy, ktoré budete spievať sami alebo reprodukované, účasť na bohoslužbe prostredníctvom televízie alebo rozhlasu, čítanie vianočných rozprávok, spoločné prezranie starých fotografií alebo jednoduché počúvanie niekoho, kto sa podelí o svoje spomienky – to všetko môže pomôcť navodiť pocit istoty a bezpečia. Môže tým však byť vyvolaný aj opačný efekt ako je nostalgia a smútok – tu to mimoriadne závisí od nášho osobného inštinktu.

Poznámka: Čoraz viac starších ľudí sa na sociálnych sieťach cíti ako doma takmer ako digitálny domorodci. Ale aj tí, ktorí si nedôverujú alebo ktorí vôbec nevedia o takýchto možnostiach, by radi komunikovali so svojimi rodinami alebo priateľmi prostredníctvom nových komunikačných kanálov, ako sú čety

alebo videohovory. Na vytvorenie spojenia často stačí niekoľko jednoduchých krokov.

Tradičné vianočné sladkosti: Vanilkové rožky, perníky, linecké pečivo, plnené sušienky, cukrovinky, vianočky, bábovky, koláče. Ovocný chlieb alebo vianočná štóla.

Typické rakúske sviatočné jedlá: Vianočný kapor na rôzne spôsoby, klobásy s kyslou kapustou a zemiakovým šalátom, rôzne iné klobásy, napr. údené, morčacie, husacie, kačacie, kuracie, varené hovädzie alebo telacie mäso tzv. „tafelspitz“ s jablkami a chrenom alebo žemľou a chrenom, studené misy so salámou, syrom a nátierkami, fondue, raclette.

KARÁCSONYI ÜNNEPEK KORONAVÍRUS IDEJÉN

Ebben az évben minden más. A koronavírus rányomta bélyegét az idei évre. A járvány legalább március óta feszültség alatt tart minket. És a karácsonyt és az új év kezdetét is beárnyékolja a vírus és következményei. Még így is meg fogjuk tartani az ünnepeket - de a megszokottól eltérően.

Ez az év sok idősebb ember számára különösen nehéz volt. A társadalmi kapcsolatokat a koronavírus-fertőzéssel kapcsolatos aggodalmak miatt erősen korlátozták, kevesebb volt a látogatás vagy egyáltalán nem volt - és ha igen, akkor csak különleges óvintézkedések mellett. Sokan szocializáció helyett otthon maradtak, hiányzott az ismerős kapcsolat, és a közelség helyett a távolság volt a nap rendje ezekben a hónapokban. A családdal és a barátokkal való kapcsolattartás a korlátozószoktól szenvedett, az istentiszteletet, miséket és az elhunyt rokonok sírját nem lehetett a szokásos módon látogatni. Az elszigeteltség sokak számára pszichológiai teherrel vált. A karácsonyt és az évfordulót idén szintén a koronavírus fogja meghatározni, és még több ember számára jelent majd kihívást, mint normális körülmények között. Az elszigeteltség és a magány még nagyobb hangsúlyt kap az advent és karácsony idején.

Ezek az emberek annál hálásabbak lesznek, ha ez alatt az idő alatt minden

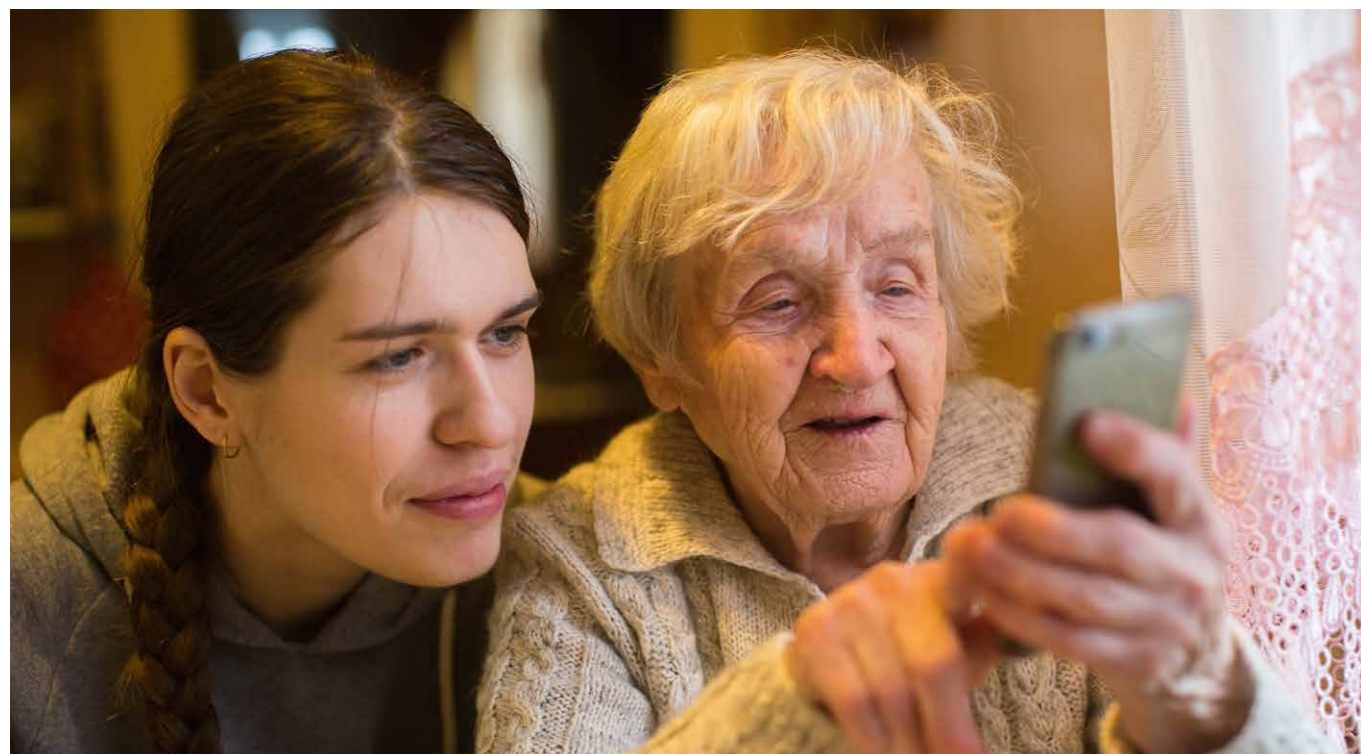
külső kihívás ellenére sikerül átadni nekik valamit a megszokott vagy vágyott karácsonyi melegségből. A rituálék, a hagyományok és a szokások különösen alkalmasak az ismerős légkör megteremtésére. Adventi koszorú, gyertyafény ragyogása (de óvatosan a nyílt lánggal!), lámpás az ablakban, adventi naptár, ünnepélyesen feldíszített karácsonyfa, karácsonyi süti csábító illata, egy csésze tea vagy punca, egy hagyományos karácsonyi étel, karácsonyi énekek, általunk énekelve vagy felvételről, istentiszteleten vagy misén való részvétel a tévében vagy a rádióban, karácsonyi történet olvasása, régi fotók közös megtekintése vagy egyszerűen csak az, hogy valaki meghallgatja az emlékeket – mindez segíthet a melegség érzetének közvetítésében. Ugyanakkor ellentétes hatások, nevezetesen nosztalgia és szomorúság is kiválthatók - itt ez személyes ösztönünkön múlik.

Megjegyzés: Egyre több idősebb ember szinte digitális bennszülöttnek érzi magát a közösségi média csatornáin. De még azok is, akik nem bíznak ma-

gukban, vagy még csak nem is tudnak a lehetőségekről, esetleg új kommunikációs csatornákon, például csevegésen vagy videotelefonáláson keresztül szívesen kommunikálnának családjukkal vagy barátjaikkal. Néhány egyszerű lépés gyakran elegendő a kapcsolat létrehozásához.

Hagyományos desszertek a karácsonyi időszakban: Vaníliás kifli, mézeskalács, linzer szeletek, finom töltött kekszek, édességek, kalács, kuglóf, sütemények. Gyümölcskenyér, karácsonyi kalács.

Típusos osztrák ünnepi ételek: Különböző elkészítésű karácsonyi pontyok, sült kolbász savanyú káposztával és burgonyasalátával, különféle egyéb kolbászok, például füstölt kolbász, pulyka, liba, kacsa, csirke, tafelspitz alma- vagy zsemlemártással, hideg tálak kolbásszal, sajttal és szendvicsekkel, fondü, raclette.

Das Weihnachtsevangelium nach Lukas

Es geschah aber in jenen Tagen, dass Kaiser Augustus den Befehl erließ, den ganzen Erdkreis in Steuerlisten einzutragen. Diese Aufzeichnung war die erste; damals war Quirinius Statthalter von Syrien. Da ging jeder in seine Stadt, um sich eintragen zu lassen. So zog auch Josef von der Stadt Nazaret in Galiläa hinauf nach Judäa in die Stadt Davids, die Betlehem heißt; denn er war aus dem Haus und Geschlecht Davids. Er wollte sich eintragen lassen mit Maria, seiner Verlobten, die ein Kind erwartete. Es geschah, als sie dort waren, da erfüllten sich die Tage, dass sie gebären sollte, und sie gebar ihren Sohn, den Erstgeborenen. Sie wickelte ihn in Windeln und legte ihn in eine Krippe, weil in der Herberge kein Platz für sie war.

In dieser Gegend lagerten Hirten auf freiem Feld und hielten Nachtwache bei ihrer Herde. Da trat ein Engel des Herrn zu ihnen und die Herrlichkeit des Herrn umstrahlte sie und sie fürchteten sich sehr. Der Engel sagte zu ihnen: Fürchtet euch nicht, denn siehe, ich verkünde euch eine große Freude, die dem ganzen Volk zuteilwerden soll: Heute

ist euch in der Stadt Davids der Retter geboren; er ist der Christus, der Herr. Und das soll euch als Zeichen dienen: Ihr werdet ein Kind finden, das, in Windeln gewickelt, in einer Krippe liegt. Und plötzlich war bei dem Engel ein großes himmlisches Heer, das Gott lobte und sprach: Ehre sei Gott in der Höhe und Friede auf Erden den Menschen seines Wohlgefallens.

Und es geschah, als die Engel von ihnen in den Himmel zurückgekehrt waren, sagten die Hirten zueinander: Lasst uns nach Betlehem gehen, um das Ereignis zu sehen, das uns der Herr kundgetan hat! So eilten sie hin und fanden Maria und Josef und das Kind, das in der Krippe lag. Als sie es sahen, erzählten sie von dem Wort, das ihnen über dieses Kind gesagt worden war. Und alle, die es hörten, staunten über das, was ihnen von den Hirten erzählt wurde. Maria aber bewahrte alle diese Worte und erwog sie in ihrem Herzen. Die Hirten kehrten zurück, rühmten Gott und priesen ihn für das, was sie gehört und gesehen hatten, so wie es ihnen gesagt worden war.

Evanghelia de Crăciun după Luca

În zilele acelea, a venit un decret din partea împăratului August ca să se facă recensământ pe tot pământul. Acest recensământ a fost primul, pe când Quirinius era guvernator al Siriei. Toți mergeau să fie înscrși, fiecare în cetatea sa. Și Iosif a urcat din Galileea, din cetatea Nazaret, către Iudeea, în cetatea lui David, care se numește Betleem, întrucât era din casa și din familia lui David, pentru a se înscrie împreună cu Maria, logodnica lui, care era însărcinată. Dar pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca Maria să nască și l-a născut pe fiul ei, primul născut. L-a înfășat și l-a culcat în iesle, pentru că nu era loc de găzduire pentru ei.

În ținutul acela erau niște păstori care rămăseseră afară, pe câmp, și stăteau de pază în timpul nopții în jurul turmei lor. Un înger al Domnului a apărut înaintea lor și slava Domnului a strălucit în jurul lor. Ei s-au speriat foarte tare. Îngerul le-a zis: „Nu vă temeți, pentru că iată, vă aduc o veste bună, care va fi o mare bucurie pentru tot poporul: astăzi, în cetatea lui David, vi s-a născut un Mântuitor, Care este Cristos, Domnul! Iată care va fi semnul pentru voi: veți găsi un Copil nou-născut, înfășat și culcat într-o iesle.” Și deodată, împreună cu îngerul s-a unit o mulțime de oaste cerească, laudându-L pe Dumnezeu și zicând: „Slavă lui Dumnezeu în înălțimi și pace pe pământ, între oamenii peste care se odihnește bunăvoința Lui!”

După ce îngerii s-au întors de la ei în ceruri, păstorii și-au zis unii altora: „Să mergem acum la Betleem și să vedem lucrul acesta care s-a întâmplat și pe care Domnul ni l-a făcut cunoscut!” S-au dus repede și i-au găsit pe Maria, pe Iosif și Copilul culcat în iesle. Când i-au văzut, le-au făcut cunoscut ceea ce li se spusese despre Acest Copil. Toți cei ce i-au auzit, s-au mirat de ceea ce le-au spus păstorii. Maria, însă, păstra toate aceste cuvinte și cugeta la ele în inima ei. Apoi păstorii s-au întors slăvindu-L și laudându-L pe Dumnezeu pentru toate lucrurile pe care le-au auzit și le-au văzut și care erau întocmai cum li se spusese.

Vianočné evanjelium podľa Lukáša

V tých dňoch vyšiel rozkaz od cisára Augusta vykonať súpis ľudu po celom svete. Tento súpis bol prvý a Sýriu vtedy spravoval Kvirinius. A všetci sa šli dať zapísať, každý do svojho mesta. Vybral sa aj Jozef z galilejského mesta Nazareta do Judey, do Dávidovho mesta, ktoré sa volá Betlehem, lebo pochádzal z Dávidovho domu a rodu. Chcel sa dať zapísať s Máriou, svojou manželkou, ktorá bola v poňhanom stave. Kým tam boli, nadišiel jej čas pôrodu a porodila svojho prvorodeného syna. Zavinula ho do plienok a uložila do jasieľ, lebo pre nich nebolo miesta v hostinci.

V tom istom kraji boli pastieri, ktorí v noci bdeli a strážili svoje stádo. Tu zastal pri nich Pánov anjel a ožiarila ich Pánova sláva a ich sa zmocnil veľký strach. Anjel im povedal: „Neboj-

te sa! Zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude patriť všetkým ľuďom: Dnes sa vám v Dávidovom meste narodil Spasiteľ, Kristus Pán. A toto vám bude znamením: Nájdete dieťaťko zavinuté do plienok a uložené v jasliach.“ A hneď sa k anjelovi pripojili zástupy nebeského vojska, vebili Boha a hovorili: „Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.“

Keď anjeli odišli od nich do neba, pastieri si povedali: „Poďme teda do Betlehema a pozrime sa, či sa stalo to, čo nám oznámil Pán.“ Poponáhľali sa a našli Máriu a Jozefa i dieťa uložené v jasliach. Keď ich videli, vyrozprávali, čo im bolo povedané o tomto dieťati. A všetci, ktorí to počúvali, divili sa nad tým, čo im pastieri rozprávali. Ale Mária zachovávala všetky tieto slová vo svojom srdci a premýšľala o nich. Pastieri sa potom vrátili a oslavovali a chválili Boha za všetko, čo počuli a videli, ako im bolo povedané.

A karácsonyi evangélium Lukács szerint

Történt pedig azokban a napokban, hogy Augustus császár rendeletet adott ki: írják össze az egész földet. Ez az első összeírás akkor történt, amikor Szíriában Círenius volt a helytartó. Elment tehát mindenki a maga városába, hogy összeírják. Felment József is a galileai Názáretből Júdeába, a Dávid városába, amelyet Betlehemnek neveznek, mert Dávid házából és nemzetségéből való volt, hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt. És történt, hogy amíg ott voltak, eljött szülésének ideje, és megszülette elsőszülött fiát. Bepólyálta, és a jászolba fektette, mivel a szálláson nem volt számukra hely.

Pásztorok tanyáztak azon a vidéken a szabad ég alatt, és örködték éjszaka a nyájuk mellett. És az Úr angyala megjelent nekik, körülragyogta őket az Úr dicsősége, és nagy félelem vett erőt rajtuk. Az angyal pedig ezt mondta nekik: „Ne féljete, mert íme, hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában. A jel pedig ez lesz számotokra: találtak egy kisgyermeket, aki bepólyálva fekszik a jászolban.” És hirtelen mennyei seregek sokasága jelent meg az angyallal, akik dicsérték az Istent, és ezt mondták: „Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóakarát.”

Miután elmentek tőlük az angyalok a mennybe, a pásztorok így szóltak egymáshoz: „Menjünk el egészen Betlehemig, és nézzük meg: hogyan is történt mindaz, amiről üzent nekünk az Úr.” Elmentek tehát sietve, és megtalálták Máriát, Józsefet, és a jászolban fekvő kisgyermeket. Amikor meglátták, elmondták azt az üzenetet, amelyet erről a kisgyermekről kaptak, és mindenki, aki hallotta, elsodálkozott azon, amit a pásztorok mondtak nekik. Mária pedig mindezeket a dolgokat megőrizte, és forgatta a szívében. A pásztorok pedig visszatértek, dicsőítve és magasztalva az Istent mindazért, amit pontosan úgy hallottak és láttak, ahogyan ő megüzente nekik.

Das Wichtigste zum Corona-Virus

Die Bedrohung durch das Corona-Virus ist nicht vorbei. Besonders für ältere Menschen und Menschen, die unter Vorerkrankungen leiden, kann eine Infektion schwere und lebensbedrohliche Folgen haben. Das muss uns im Umgang mit Betreuten jederzeit bewusst sein. Hier die wichtigsten Erkenntnisse und Verhaltensregeln zusammengefasst.

Vieles ist noch nicht vollständig geklärt. Eines steht aber bereits fest: Je älter Menschen sind und je mehr Vorerkrankungen wie zum Beispiel Krebs oder Diabetes sie aufweisen, desto schwerwiegender können die Folgen einer Infektion mit dem Corona-Virus ausfallen. Schwere Verläufe und Sterblichkeit nehmen mit dem Alter dramatisch zu, sodass Menschen über 60 geschätzt ein fünf Mal so hohes Risiko haben an Covid-19 zu sterben als Menschen zwischen 30 und 59. Und auch im Bereich 60+ gilt: Je höher das Alter, desto höher die Sterblichkeit. Diese erreicht im höheren Alter zweistellige Prozentbereiche.

Das heißt: Je älter Menschen sind und je mehr Vorerkrankungen sie aufweisen, desto verwundbarer sind sie und desto wichtiger ist es, sie vor einer Infektion mit dem Corona-Virus zu schützen.

Wann und ob es eine Impfung geben wird und wie wirksam diese sein wird, lässt sich derzeit noch nicht sagen. Zwar hat sich die Medizin bereits besser auf die Krankheit eingestellt, ein spezifisches Medikament zur Behandlung gibt es allerdings nicht.

Das heißt: Es gilt alles zu unternehmen, um sich und andere Menschen vor einer Infektion zu schützen.

Gleich mehrere Eigenheiten von Covid-19 erschweren jedoch eine Vermeidung von Infektionen: Lange Inkubationszeit: Zwischen einer Infektion mit dem Corona-Virus und dem Auftreten von Krankheitssymptomen vergehen mehrere Tage, im Extremfall bis zu zwei Wochen. In dieser Zeit können Infizierte bereits Überträger der Krankheit sein, ohne Symptome aufzuweisen. Viele Menschen entwickeln selbst bei einer Erkrankung keine oder nur geringe Symptome – und können dennoch andere Menschen anstecken.

Häufige Symptome wie Fieber, Husten, Müdigkeit unterscheiden sich nicht von den Symptomen anderer häufiger Erkrankungen wie Grippe und grippalen Infekten. Klarheit kann nur ein Test bringen. Tests aber sind nur Momentaufnahmen. Das heißt: Schon bei der nächsten Begegnung kann sich ein Mensch mit dem Virus infizieren. Dazu kommt: Die Testverfahren sind derzeit noch aufwendig und zeitintensiv.

Schnelltests kommen gerade erst auf den Markt. Das heißt: Es dauert, bis ein Ergebnis kommt. In dieser Phase wissen wir also nicht, ob wir infektiös sind oder nicht. Und auch die Ergebnisse sind nicht immer zu 100 % verlässlich. Corona-Viren können auf die unterschiedlichste Weise übertragen werden. Die Tröpfcheninfektion kann direkt über die Schleimhäute der Atemwege erfolgen, wenn Tröpfchen z. B. durch Husten, Niesen, Sprechen oder Singen über die Luft zu den Schleimhäuten gelangen. Sie kann aber auch über die Hände erfolgen, wenn diese zuerst mit Viren und danach mit der Mund- bzw. Nasenschleimhaut oder auch der Augenbindehaut in Berührung kommen. Das Virus hat zudem eine relativ lange „Haltbarkeit“ auf Flächen und in Schwebepartikeln. Die Übertragung des Covid-19-Virus erfolgt nämlich auch über sogenannte Aerosole. Aerosole sind winzige, mit freiem Auge unsichtbare Partikel, die so leicht sind, dass sie in der Luft schweben. Besonders hoch ist das Ansteckungsrisiko in geschlossenen, schlecht belüfteten Räumen.

Das heißt: Das Virus kann uns im Grunde genommen immer und überall begegnen, wo andere Menschen als potenzielle Überträger verkehren. Auch wir können, wenn wir mit dem Virus in Kontakt gekommen sind, Überträger sein, ohne es zu wissen.

Wie kann man sich **und andere** vor einer Ansteckung schützen?

- » Mund-Nasen-Maske tragen. Eine einfache Maske schützt zwar nicht verlässlich vor Viren, reduziert aber den Ausstoß bzw. die „Reichweite“ von Viren beim Sprechen, Husten und Niesen.
- » Abstand zu und von anderen Personen halten, **mindestens** 1 Meter.
- » Kontakte reduzieren, Menschenansammlungen meiden.
- » Niemandem die Hand geben, keine Begrüßungsküsse und Umarmungen.
- » Möglichst nichts berühren, was auch von anderen berührt wird.
- » In Papiertaschentücher oder in die Armbeuge niesen bzw. husten und sich dabei von anderen Personen wegrehen.
- » Nicht mit der Hand ins Gesicht fassen (Mund, Nase, Augen).
- » Hände regelmäßig und gründlich (30 Sekunden) mit Seife waschen und/oder mit geeigneten Präparaten desinfizieren. Ganz besonders immer dann, wenn wir von draußen nach Hause kommen bzw. irgendwelche Gegenstände oder Flächen berührt haben.
- » Flächen, die wir berühren und die auch von anderen berührt werden, regelmäßig reinigen bzw. vor dem Berühren desinfizieren.
- » Räume, in denen sich auch andere Menschen aufhalten, regelmäßig und gründlich durchlüften, um das Ansteckungsrisiko so gering wie möglich zu halten. Geschlossene Räume, in denen sich auch andere aufhalten, besser meiden.

TRAGEN SIE EINEN MUND-NASEN-SCHUTZ!

Das Tragen eines Mund-Nasen-Schutzes (Maske) kann verhindern, dass beim Atmen, Sprechen, Husten oder Niesen Krankheitserreger in die umliegende Luft gelangen, die Räume belasten und zu Infektionsquellen für andere Menschen werden können. Das Tragen

eines Mund-Nasen-Schutzes ist also ein wichtiger Beitrag zur Eindämmung von Krankheiten wie Covid-19 oder Grippe.

ACHTUNG: Als Betreuungsperson haben Sie selbstverständlich in dieser Situation eine besondere Verantwortung gegenüber der oder dem von Ihnen Betreuten. Meiden also auch Sie Situationen, in denen Sie einem höheren Ansteckungsrisiko ausgesetzt sind!

WAS TUN, WENN SIE DEN VERDACHT HABEN, SICH MIT DEM CORONAVIRUS INFIZIERT ZU HABEN?

Sollten bei Ihnen Symptome wie Fieber, Husten oder Kurzatmigkeit auftreten: Bleiben Sie bitte zu Hause, isolieren Sie sich von anderen Menschen, insbesondere Betreuten, und melden Sie sich unter der **Telefonnummer 1450**. Die telefonische Gesundheitsnummer ist rund um die Uhr erreichbar.

Beachten und befolgen Sie die Maßnahmen und Beschränkungen, die zur Bekämpfung der Pandemie erlassen werden.

CEL MAI IMPORTANT LUCRU DESPRE CORONAVIRUS

Amenințarea reprezentată de coronavirus nu s-a încheiat. Infecția poate avea consecințe grave și care pun viața în pericol, în special pentru persoanele în vârstă și persoanele care suferă de comorbidități. Trebuie să fim conștienți de acest lucru în orice moment atunci când avem de-a face cu cei care au nevoie de îngrijire. Cele mai importante constatări și reguli de conduită sunt rezumate aici.

Multe nu au fost încă clarificate pe deplin. Dar un lucru este deja sigur: cu cât persoanele sunt mai în vârstă și cu cât au mai multe comorbidități, cum ar fi cancerul sau diabetul, cu atât mai grave pot fi consecințele unei infecții cu coronavirus. Severitatea și mortalitatea cresc dramatic odată cu vârsta, astfel încât se estimează că persoanele peste 60 de ani au un risc de cinci ori mai mare de a muri din cauza Covid-19 decât persoanele între 30 și 59 de ani. Și, de asemenea, în intervalul de vârstă

60+: cu cât vârsta este mai înaintată, cu atât este mai crescută mortalitatea. Aceasta atinge intervale procentuale de două cifre la bătrânețe.

Aceasta înseamnă: cu cât persoanele sunt mai în vârstă și cu cât au mai multe comorbidități, cu atât sunt mai vulnerabile și cu atât este mai important să le protejăm de infecția cu coronavirus.

Când și dacă va exista un vaccin și cât de eficient va fi nu se poate spune încă. Deși medicina s-a adaptat deja mai bine bolii, nu există un medicament specific pentru tratament.

Aceasta înseamnă: trebuie făcut totul pentru a vă proteja pe dvs. înșivă și pe ceilalți de infecție.

Cu toate acestea, mai multe particularități ale Covid-19 fac dificilă evitarea infecțiilor:
Perioadă lungă de incubație: trec mai multe zile între o infecție cu coronavirus corona și apariția simptomelor, în cazuri extreme până la două săptămâni. În acest timp, persoanele infectate pot fi deja purtătoare ale bolii fără să prezinte simptome. Mulți oameni prezintă simptome ușoare sau deloc chiar dacă sunt bolnavi - și pot infecta în continuare alte persoane.

Simptomele frecvente, cum ar fi febra, tusea, oboseala, nu sunt diferite de simptomele altor boli mai frecvente, cum ar fi gripa și infecțiile asemănătoare gripei. Numai un test poate clarifica situația. Dar testele sunt doar instantanee. Aceasta înseamnă: o persoană se poate infecta cu virusul la următoarea întâlnire. În plus: procedurile de testare sunt în prezent complexe și consumă timp. Testele rapide abia au intrat pe piață. Aceasta înseamnă: este nevoie de timp pentru obținerea unui rezultat. Deci, în acest stadiu nu știm dacă suntem infectați sau nu. Și nici rezultatele nu sunt întotdeauna 100% fiabile. Coronavirusurile pot fi transmise într-o mare varietate de moduri. Infecția cu picături se poate produce direct prin membranele mucoase ale căilor respiratorii, dacă picăturile provenite, de exemplu, din tuse, strănut, vorbit sau cântat ajung prin aer la membranele

mucoase. Totuși, se poate produce și prin intermediul mâinilor, dacă acestea intră mai întâi în contact cu viruși și apoi cu mucoasa orală sau nazală sau conjunctivă. Virusul are, de asemenea, o „perioadă de valabilitate” relativ lungă pe suprafețe și în particule suspendate. Virusul Covid-19 este transmis și prin așa-numiții aerosoli. Aerosolii sunt particule minuscule, invizibile ochiului liber și sunt atât de ușoare încât plutesc în aer. Riscul de infecție este deosebit de ridicat în încăperile închise, slab ventilate.

Cu alte cuvinte, putem întâlni practic virusul oricând și oriunde, unde alte persoane acționează ca potențiali purtători. Dacă intrăm în contact cu virusul, și noi putem fi purtători fără să știm.

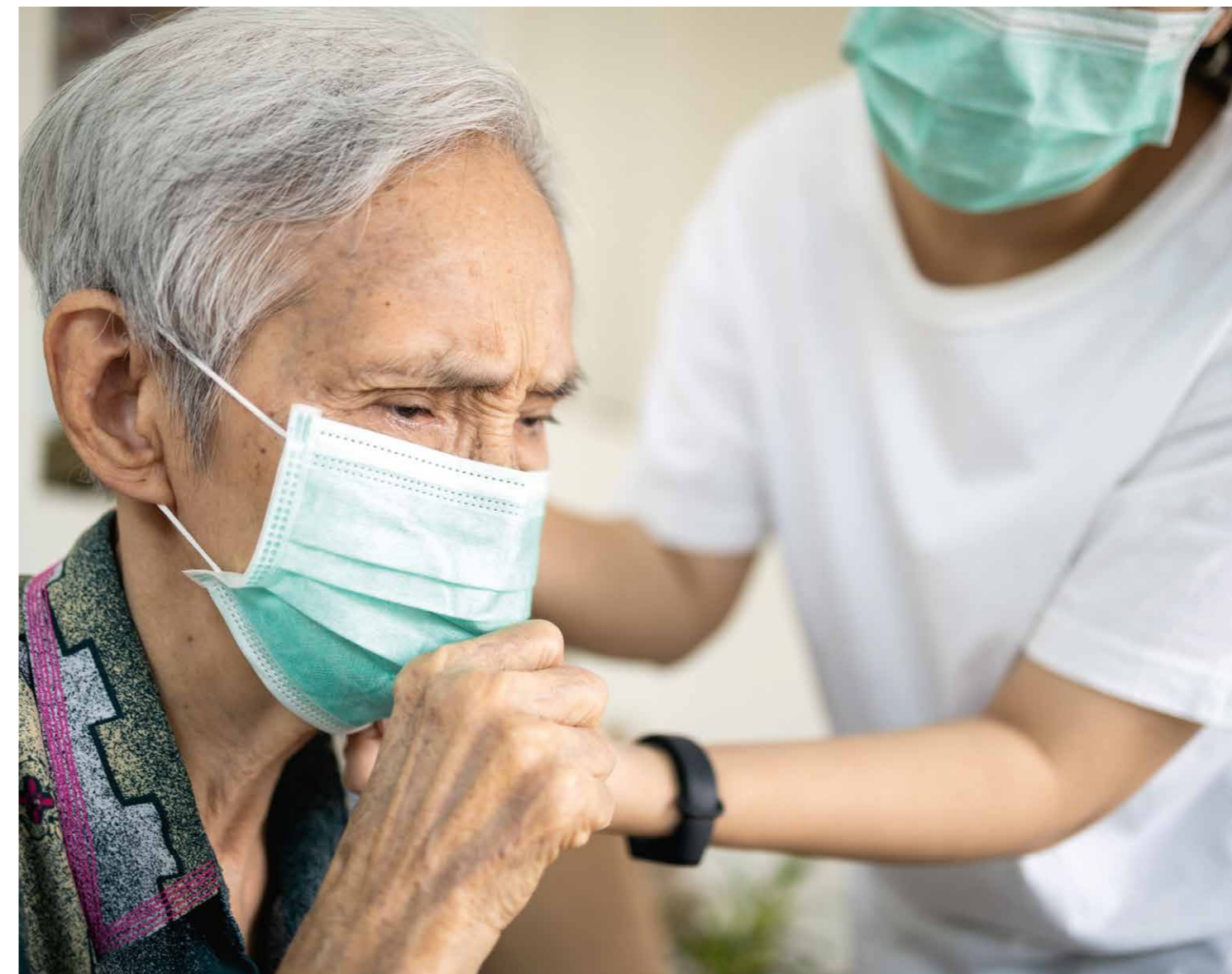
Cum vă puteți proteja pe dvs. înșivă și **pe ceilalți** împotriva infecției?

- » Purtați o mască pentru gură și nas. O mască simplă nu oferă o protecție fiabilă împotriva virușilor, dar reduce emisia sau „gama” de viruși atunci când vorbiți, tușiți și strănuți.
- » Păstrați distanța față de alte persoane, **cel puțin** 1 metru.
- » Reduceți contactele, evitați aglomerația.
- » Nu dați mâna când vă salutați, nu vă sărutați sau îmbrățișați.
- » Evitați să atingeți orice este atins de alții.
- » Strănuțiți sau tușiți în șervețele de hârtie sau în pliul cotului, îndepărtându-vă de celelalte persoane.
- » Nu puneți mâna pe față (gură, nas, ochi).

- » Spălați-vă mâinile în mod regulat și temeinic (30 de secunde) cu săpun și/sau dezinfectați-le cu preparate adecvate. Mai ales când venim acasă de afară sau am atins orice obiecte sau suprafețe.
- » Curățați în mod regulat suprafețele pe care le atingeți și care sunt atinse și de alții sau dezinfectați-le înainte de a le atinge.
- » Aerisiți încăperile în care se află și alte persoane, în mod regulat și temeinic, pentru a menține riscul de infecție cât mai scăzut posibil. Este mai bine să evitați încăperile închise în care sunt prezente și alte persoane.

PURTAȚI MASCĂ DE PROTECȚIE!

Purtarea unei măști de protecție poate împiedica agenții patogeni să pătrundă

În aerul înconjurător în timpul respirației, vorbirii, tusei sau strănutului, contaminând încăperile și devenind surse de infecție pentru alte persoane. Așadar, purtarea măștii de protecție este o contribuție importantă la limitarea răspândirii unor boli precum Covid-19 sau gripa.

ATENȚIE: În calitate de asistent de îngrijire personală, aveți în mod natural o responsabilitate specială față de persoana asistată, în această situație. Deci, evitați situațiile în care vă expuneți unui risc mai mare de infecție!

CE TREBUIE FĂCUT DACĂ BĂNUIȚI CĂ AȚI CONTRACTAT CORONAVIRUSUL?

Dacă aveți simptome precum febră, tuse sau dificultăți de respirație: vă rugăm să stați acasă, să vă izolați de alte persoane, în special de cele îngrijite, și să apălați **numărul de telefon 1450**. Numărul de sănătate este disponibil non-stop.

Fiți conștienți și respectați măsurile și restricțiile aplicabile pentru combaterea pandemiei.

TO NAJDÔLEŽITEJŠIE O KORONAVÍRUSE

Hrozba, ktorú predstavuje koronavírus, stále nie je za nami. Infekcia môže mať vážne a život ohrožujúce následky najmä pre starších ľudí a ľudí trpiacich predchádzajúcimi chorobami. Toto si musíme uvedomiť vždy pri styku s osobami, ktorým sa poskytuje starostlivosť. Tu sú zhrnuté najdôležitejšie poznatky a pravidlá správania.

Mnohé veci ešte nie sú úplne objasnené. Jedno je však už isté: čím sú ľudia starší a čím viac predchádzajúcich chorôb ako rakovina alebo cukrovka majú, tým závažnejšie môžu byť následky infekcie koronavírusom. Prípady s ťažkým priebehom a úmrtnosť dramaticky stúpajú s vekom, takže sa odhaduje, že u ľudí starších ako 60 rokov je päťkrát vyššie riziko úmrtia na Covid-19 než u ľudí vo veku 30 až 59 rokov. A pri veku 60+ platí: čím vyšší vek, tým vyššia úmrtnosť. Tá pri vyššom veku dosahuje

dvojciferné percentuálne podiely.

To znamená: Čím sú ľudia starší a čím viac predchádzajúcich chorôb majú, tým sú zraniteľnejší a tým dôležitejšia je ich ochrana pred infekciou koronavírusom.

Kedy a či bude nejaká vakcína a aký bude jej účinok, sa zatiaľ nedá povedať. Aj keď sa už lieky na toto ochorenie nastavili lepšie, žiadny konkrétny liek na liečbu ochorenia neexistuje.

To znamená: je nutné urobiť všetko preto, aby ste chránili seba a ostatných ľudí pred infekciou.

Avšak hneď niekoľko zvláštností ochorenia Covid-19 sťažuje predchádzanie infekcii:

Dlhá inkubačná doba: Medzi infekciou koronavírusom a objavením sa symptómov ochorenia uplynie niekoľko dní, v extrémnych prípadoch až dva týždne. Počas tejto doby môžu byť infikovaní ľudia prenášačmi choroby bez toho, aby sa u nich prejavili príznaky. Mnohí ľudia nemajú pri ochorení dokonca žiadne príznaky alebo len minimálne – a aj tak môžu infikovať iných ľudí.

Bežné príznaky ako horúčka, kašeľ a únava sa nelíšia od príznakov iných bežnejších chorôb, ako je chrípka a chrípke podobné infekcie. Zistiť, či ide o koronavírus, sa dá iba testom. Ale testy ukazujú len momentálny stav. To znamená, že osoba sa môže nakaziť vírusom hneď pri ďalšom stretnutí s človekom, ktorý je infikovaný vírusom. Okrem toho sú testovacie postupy v súčasnosti stále zložité a časovo náročné. Rýchlotesty prichádzajú na trh až teraz. To znamená, že trvá pomerne dlho, kým prídu výsledky. V tejto fáze teda nevieme, či sme infikční alebo nie. A výsledky tiež nie sú vždy stopercentne spoľahlivé. Koronavírusy sa môžu prenášať rôznymi spôsobmi. Kvapôčková infekcia sa môže prenášať priamo cez sliznice dýchacích ciest, ak sa kvapôčky napr. pri kašli, kýchaní, hovorení alebo spievaní vzduchom dostanú na sliznice. Môže sa však prenášať aj rukami, ak prídu do kontaktu najskôr s vírusmi a potom s ústnou alebo nosnou sliznicou alebo spojivkou. Vírus má navyše relatívne dlhú „trvanlivosť“ na povrchoch a v

suspendovaných časticách. Vírus spôsobujúci ochorenie Covid-19 sa prenáša aj prostredníctvom takzvaných aerosólov. Aerosóly sú maličké častice, ktoré sú neviditeľné voľným okom a sú také ľahké, že sa vznášajú vo vzduchu. Riziko infekcie je obzvlášť vysoké v uzavretých, zle vetraných miestnostiach.

Inými slovami, s vírusom sa môžeme v zásade stretnúť kedykoľvek a kdekoľvek, kde sa pohybujú iní ľudia ako potenciálni prenášači. Ak prídeme do styku s vírusom, môžeme byť prenášačmi aj my bez toho, aby sme o tom vedeli.

Ako môžete chrániť seba a iných pred infikovaním?

» Noste masku na ústa a nos. Jedno-

duchá maska neposkytuje spoľahlivú ochranu pred vírusmi, ale znižuje emisiu alebo „dolet“ vírusov pri rozprávaní, kašľaní a kýchaní.

- » Zachovávajúte odstup od ostatných ľudí **najmenej** 1 meter.
- » Obmedzte kontakty, vyhýbajte sa davom ľudí.
- » Nepodávajte si s nikým ruky, pri zdravení sa neobjímajte.
- » Podľa možnosti sa nedotýkajte ničoho, čoho sa dotýkajú aj iní.
- » Kýchajte alebo kašlite do papierovej vreckovky alebo do ohnutého lakťa a zároveň sa pritom odvracajte od ostatných ľudí.
- » Nesiahajte si rukou na tvár (ústa, nos, oči).
- » Pravidelne a dôkladne si umývajte ruky (30 sekúnd) mydlom a/alebo

dezinfikujte ich vhodnými prípravkami. Najmä vtedy, keď prídete domov zvonku alebo keď ste sa dotýkali nejakých predmetov či povrchov.

- » Pravidelne čistite povrchy, ktorých sa dotýkate a ktorých sa dotýkajú aj ostatní alebo si predtým dezinfikujte ruky.
- » Pravidelne a dôkladne vetrajte miestnosti, v ktorých sa zdržiavajú aj iné osoby, aby bolo riziko infekcie čo najmenšie. Je lepšie vyhnúť sa uzavretým priestorom, v ktorých sa zdržiavajú aj iné osoby.

NOSTE OCHRANNÉ RÚŠKO NA ÚSTA A NOS!

Nosenie rúška môže zabrániť patogénom, ktoré zafažujú ovzdušie v miestnosti a môžu byť zdrojom infekcie pre

ďalších ľudí, dostať sa do okolitého vzduchu pri dýchaní, hovorení, kašľaní alebo kýchaní. Nosenie ochrany úst a nosa preto významnou mierou prispieva k potlačeniu chorôb, ako je Covid-19 alebo chrípka.

POZOR: Ako osoba, ktorá poskytuje osobnú starostlivosť, máte v tejto situácii osobitnú zodpovednosť voči osobe, o ktorú sa staráte. Vyvarujte sa teda situáciám, v ktorých ste vystavení vyššiemu riziku infekcie!

ČO ROBIŤ, AK MÁTE PODOZRENIE, ŽE STE BOLI INFIKOVANÍ KORONAVÍRUSOM?

Ak sa u vás vyskytnú príznaky ako horúčka, kašeľ alebo dýchavičnosť, zostaňte doma, izolujte sa od ostatných

ludí, najmä od opatrovanej osoby a zavolajte na **telefónne číslo 1450**. Telefónne zdravotnícke číslo je k dispozícii nepretržite.

Rešpektujte a dodržiavajte opatrenia a obmedzenia, ktoré boli zavedené v boji proti pandémiei.

A LEGFONTOSABB A KORONAVÍRUS-SAL KAPCSOLATBAN

A koronavírus által okozott fenyegetésnek még nincs vége. A fertőzésnek súlyos és életveszélyes következményei lehetnek, különösen az idősebb emberek és a korábbi betegségekben szenvedők esetében. Mindig tisztában kell lennünk ezzel, amikor foglalkozunk az ellátottakkal. A legfontosabb megállapításokat és magatartási szabályokat itt foglaljuk össze.

Sok minden még nem tisztázott teljesen. De egy dolog már biztos: minél idősebbek az emberek és minél több korábbi betegségük van, például rák vagy cukorbetegség, annál súlyosabb következményei lehetnek a koronavírus fertőzésének. A súlyosság és a halálozás az életkor előrehaladtával drámai módon növekszik, így a becslések szerint a 60 éven felülieknek ötször nagyobb a halálozás kockázata a Covid-19 miatt, mint a 30 és 59 év közöttieké. És a 60 felettiek között is igaz: minél magasabb az életkor, annál magasabb a halálozási arány. Ez idős korban kétjegyű százalékos tartományt ér el.

Ez azt jelenti: minél idősebbek az emberek és minél több korábbi betegségük van, annál sérülékenyebbek és annál fontosabb megvédeni őket a koronavírus-fertőzéstől.

Hogy mikor és egyáltalán lesz-e oltás, illetve mennyire lesz hatékony, azt még nem lehet megmondani. Bár az orvostudomány már jobban felkészült a betegségre, a kezeléshez nincs külön gyógyszer.

Ez azt jelenti: mindent meg kell tenni, hogy megvédje magát és másokat a fertőzéstől.

A Covid-19 számos sajátossága azonban megnehezíti a fertőzések elkerülését: Hosszú inkubációs periódus: A koronavírus-fertőzés és a tünetek megjelenése között több nap telik el, szélsőséges esetben akár két hét is. Ez idő alatt a fertőzöttek már a betegség hordozói lehetnek anélkül, hogy tüneteket mutatnának. Sok embernek alig vagy egyáltalán nincsenek tünetei még betegség esetén is - és így is megfertőzhetnek más embereket.

Az olyan gyakori tünetek, mint a láz, a köhögés és a fáradtság, nem különböznek más gyakoribb betegségek, például az influenza és az influenzaszerű fertőzések tüneteitől. Csak egy teszt tudja

egyértelműen megállapítani, milyen betegségről van szó. De a tesztek csak pillanatképek. Ez azt jelenti: Az ember már a következő találkozás alkalmával megfertőződhet a vírussal. Ezenkívül: a vizsgálati eljárások jelenleg még mindig összetettek és időigényesek. A gyors tesztek csak most kerülnek piacra. Ez azt jelenti: időbe telik, míg megjön az eredmény. Tehát ebben a szakaszban nem tudjuk, hogy fertőzőek vagyunk-e vagy sem. És az eredmények sem mindig 100% megbízhatóak.

A koronavírus sokféle módon terjedhet. A cseppfertőzés közvetlenül a légutak nyálkahártyáján keresztül fordulhat elő, ha a cseppek pl. köhögés, tüsszentés, beszéd vagy éneklés útján a levegőn

keresztül a nyálkahártyára kerülnek. Megtörténhet azonban a kézen keresztül is, ha először vírusokkal, majd a száj vagy orr nyálkahártyájával vagy a kötőhártyával érintkeznek. A vírusnak viszonylag hosszú „eltarthatósága” van a felületeken és a szálló részecskékben is. A Covid-19 vírus úgynevezett aeroszolokon keresztül is terjed. Az aeroszokok apró részecskék, amelyek szabad szemmel nem láthatók és olyan könnyűek, hogy lebegnek a levegőben. A fertőzésveszély különösen magas zárt, rosszul szellőző helyiségekben.

Más szavakkal, alapvetően bármikor és bárhol találkozhatunk a vírussal, ahol más emberek potenciális hordozóként működnek. Ha kapcsolatba kerülünk a vírussal, mi is hordozók lehetünk anélkül, hogy tudnánk.

Hogyan tudja megvédeni magát és másokat a fertőzés ellen?

- » Viseljen száját és orrot takaró maszkot. Az egyszerű maszk nem nyújt megbízható védelmet a vírusok ellen, de beszéd, köhögés és tüsszögés esetén csökkenti a vírusok kibocsátását vagy "tartományát".
- » Tartson távolságot más emberektől, **legalább 1 métert**.
- » Csökkentse az érintkezést, kerülje a tömeget.
- » Ne fogjon kezet senkivel, üdvözlésként ne adjon puszit és ne öleljen meg senkit.
- » Ne érintsen meg lehetőség szerint semmit, amit mások is megérintenek.
- » Tüsszentsen vagy köhögjön papírzsebkendőbe vagy a karhajlatba, miközben elfordul a többi embertől.
- » Ne érjen a kezével az arcához (száj, orr, szem).
- » Rendszeresen és alaposan (30 másodpercig) mosson kezet szappannal és/vagy fertőtlenítse megfelelő készítményekkel. Különösen akkor, ha kintől hazaérünk, vagy bármilyen tárgyhoz vagy felülethez hozzáértünk.
- » Rendszeresen tisztítsa meg azokat a felületeket, amelyekhez hozzáérünk, és amelyeket mások is megérintenek, illetve még megérintés előtt fertőtlenítse.
- » Szellőztesse rendszeresen és alaposan azokat a helyiségeket, ahol más emberek is tartózkodnak, hogy a fertőzésveszély a lehető legkisebb

Prevention

✓ WASH HANDS

✓ USE A MASK

✗ AVOID HANDSHAKES

✗ DON'T TOUCH FACE

✓ STAY AT HOME

✓ USE HAND SANITIZER

✗ AVOID CROWD PLACES

✗ AVOID TRAVELLING

✗ AVOID CONTACTS

legyen. Jobb kerülni a zárt szobákat, ahol mások is tartózkodnak.

VISELJEN SZÁJ- ÉS ORRVÉDŐ MASZKOT!

Az orrot is takaró védelem (maszk) megakadályozhatja, hogy a kórokozók légzés, beszéd, köhögés vagy tüsszentés útján a környező levegőbe kerüljenek, és más emberek fertőzési forrásává váljanak. A maszk viselése tehát fontos hozzájárulás az olyan betegségek terjedésének csillapításában, mint a Covid-19 vagy az influenza.

FIGYELEM: Gondozóként Ön természetesen ebben a helyzetben is különleges felelősséggel tartozik az az ember iránt,

akit gondoz. Tehát kerülni azokat a helyzeteket, amelyekben Ön nagyobb fertőzésveszélynek van kitéve!

MI A TEENDŐ, HA GYANÍTJA, HOGY MEGFERTŐZÖDÖTT A KORONAVÍRUS-SAL?

Ha olyan tüneteket tapasztal, mint a láz, a köhögés vagy a légszomj: Kérjük, maradjon otthon, szigetelje el magát más emberektől, különösen a gondozottaktól, és hívja a **1450-es telefonszámot**. A telefonos egészségügyi szám éjjel-nappal elérhető.

Legyen tisztában a járvány leküzdésére bevezetett intézkedésekkel és korlátozásokkal, és tartsa be azokat.

Symptoms

Info kompakt: Corona-Tests

Es gibt mehrere Verfahren, um eine Infektion mit SARS-CoV-2 festzustellen: PCR, PCR-Schnelltest, Antigen- oder Antikörper-Tests. Hier ein Überblick.

PCR-TEST

Ein PCR-Test (PCR bedeutet Polymere-Kettenreaktion) weist Erbgut des Corona-Virus (SARS-CoV-2) nach und gilt als sicherstes Nachweisverfahren. Nachteil: Die Auswertung erfolgt in Labors und die Ergebnisse liegen erst nach mehreren Stunden, manchmal Tagen vor. Für den Test wird mittels Stäbchen ein Abstrich aus dem Mund-, Nasen- oder Rachenraum entnommen. Da das Material aus dem tiefen Rachenraum entnommen werden muss, verursacht der Abstrich oft einen Würge- reiz. Eine falsche Entnahme kann ein negatives Ergebnis hervorrufen, obwohl eine Infektion vorliegt. Ein positives Testergebnis bedeutet, dass eine Ansteckung mit SARS-CoV-2 erfolgt ist.

PCR-SCHNELLTESTS

PCR-Schnellteste funktionieren nach dem gleichen Prinzip wie PCR-Tests. Allerdings erfolgt die Auswertung in einem abgespeckten Labor-Set gleich vor Ort. Die Testergebnisse liegen daher wesentlich rascher (ca. zwei Stunden) vor, sind aber nicht so zuverlässig wie bei im Labor ausgewerteten Tests.

ANTIGEN-TEST

Der Antigen-Test weist nicht Erbmaterial, sondern Eiweißfragmente (Proteine) des Virus nach. Vorteil: Der Test funktioniert (ähnlich wie ein Schwan-

gerschaftstest) simpel und schnell innerhalb von einigen Minuten. Der Abstrich muss nach gewissen Kriterien entnommen und in ein Test-Set eingebracht werden. Nachteil: Antigen-Tests weisen je nach Hersteller und Verfahren unterschiedliche, in der Regel aber geringere Genauigkeit und Verlässlichkeit auf als PCR-Labortests.

ANTIKÖRPER-TEST

Antikörper-Tests weisen nicht das Virus selbst nach, sondern die Reaktion des Immunsystems. Dieses bildet ein paar Tagen nach einer Infektion Antikörper. Diese sind im Blut nachweisbar. Wegen dieser zeitlichen Verzögerung ist der Test nicht zum Nachweis einer akuten Infektion geeignet. Er kann aber darüber Auskunft geben, ob jemand bereits (zu einem früheren Zeitpunkt) infiziert war und ob sich noch Antikörper im Körper befinden. Allerdings bietet auch die Existenz von Antikörpern keine 100-prozentige Gewissheit, immun zu sein.

Achtung: Corona-Tests sind reine Momentaufnahmen und aussagekräftig nur für den Zeitpunkt der Probenentnahme. So bedeutet z. B. ein 48 Stunden alter Test nicht, dass man sich in der Zeit seither nicht infiziert haben könnte.

ALLE AKTUELLEN INFORMATIONEN ZU CORONA, REISEWARNUNGEN, EINREISEBESTIMMUNGEN & CO: www.daheimbetreut.at

Bei Verdacht: Tel. 1450, hier wird alles weitere in die Wege geleitet. Auch **Hausärzte** können mittlerweile (freiwillig) Antigen-Tests durchführen

Eine Liste von (privaten) Testmöglichkeiten findet sich auf: https://www.advantageaustria.org/sk/COVID-19_Testmoeglichkeiten_Oesterreich.pdf oder: <https://www.wko.at/branchen/k/handel/handelsagenten/testmoeglichkeiten-covid-19-liste-von-labors.html>

ACHTUNG: Zuschusses zur 24-Stunden-Betreuung

Seit März 2020 erhalten Personen, bei denen die Betreuung durch eine selbstständige Betreuungskraft zumindest 14 Tage pro Monat stattfindet, für die Dauer der Pandemie einen Zuschuss in Höhe von 550 Euro. Davor war für eine selbstständige Betreuungsperson eine Förderung von 275 Euro ausbezahlt worden, erst für zwei Betreuungspersonen die sich im 14-Tages-Turnus abwechselten, wurden 550 Euro Förderung ausgezahlt.

INFORMAȚII COMPACTE: TESTELE CORONA

Există mai multe metode de determinare a unei infecții cu SARS-CoV-2: PCR, test rapid PCR, teste antigen sau de anticorpi. Iată o prezentare generală.

TEST PCR

Un test PCR (PCR înseamnă reacția în lanț a polimerazei) detectează materialul genetic al coronavirusului (SARS-CoV-2) și este considerat cea mai fiabilă metodă de detectare. Dezavantaj: evaluarea are loc în laboratoare și rezultatele sunt disponibile abia după câteva ore, uneori zile. Pentru test, se prelevează un frotiu din gură, nas sau gât cu ajutorul unui bețișor cu un tampon. Deoarece materialul trebuie prelevat din profunzimea gâtului, frotiul provoacă adesea un reflex de vomă. O prelevare incorectă poate produce un rezultat negativ, chiar dacă există o infecție. Un rezultat pozitiv al testului înseamnă că există o infecție cu SARS-CoV-2.

TESTE RAPIDE PCR

Testele rapide PCR funcționează pe același principiu ca și testele PCR. Cu toate acestea, evaluarea are loc într-un laborator minim, amplasat la fața locului.

Rezultatele testelor sunt, prin urmare, disponibile mult mai rapid (aproximativ două ore), dar nu sunt la fel de fiabile ca cele ale testelor efectuate în laborator.

TESTUL DE ANTIGEN

Testul de antigen nu detectează materialul genetic, ci fragmentele de proteine ale virusului. Avantaj: testul detectează (similar cu un test de sarcină) rapid și ușor în câteva minute. Frotiul trebuie prelevat conform anumitor criterii și plasat într-un set de testare. Dezavantaj: în funcție de producător și metodă, testele de antigen au o precizie și fiabilitate diferite, dar de obicei mai mici decât testele de laborator PCR.

TEST DE ANTICORPI

Testele de anticorpi nu detectează virusul în sine, ci reacția sistemului imunitar. Acesta formează anticorpi la câteva zile după infecție. Aceștia pot fi detectați în sânge. Din cauza acestei întârzieri, testul nu este potrivit pentru detectarea unei infecții acute. Cu toate acestea, poate oferi informații despre dacă cineva a fost deja infectat (la un moment dat anterior) și dacă există încă anticorpi în organism. Cu toate acestea, chiar și existența anticorpilor nu oferă o certitudine de 100% a imunității.

Atenție: testele de detectare a coronavirusului sunt doar instantanee și semnificative numai pentru momentul prelevării probei. Deci, de exemplu, un test vechi de 48 de ore nu înseamnă că nu v-ați infectat în acest răstimp.

TOATE INFORMAȚIILE ACTUALE DESPRE CORONAVIRUS, AVERTISMENTE DE CĂLĂTORIE, REGLEMENTĂRI DE INTRARE ȘI ALTELE: www.daheimbetreut.at

Dacă bănuiți o eventuală infecție: tel. 1450, orice alte proceduri se inițiază aici. Și **medicii de familie** pot acum (voluntar) efectua teste de antigen

O listă de opțiuni de testare (private) poate fi găsită la: https://www.advantageaustria.org/sk/COVID-19_Testmoeglichkeiten_Oesterreich.pdf sau: <https://www.wko.at/branchen/k/handel/handelsagenten/testmoeglichkeiten-covid-19-liste-von-labors.html>

ATENȚIE: subvenții pentru ÎNGRIJIREA permanentă

Din martie 2020, persoanele care sunt îngrijite de un asistent independent de îngrijire personală timp de cel puțin 14 zile pe lună primesc o subvenție de 550 EUR pe durata pandemiei. Înainte de aceasta, se acorda o subvenție de 275 EUR pentru un asistent independent de îngrijire personală, iar pentru doi îngrijitori care se alternează într-un ciclu de 14 zile, se acorda 550 EUR.

UCELENÉ INFORMÁCIE: TESTY NA KORONAVÍRUS

Existuje niekoľko metód na stanovenie infekcie SARS-CoV-2: testy PCR, rýchlotesty PCR, antigénové testy alebo testy na protilátky. Tu je prehľad.

TEST PCR

Test PCR (PCR znamená polymérová reťazová reakcia) deteguje genetický materiál koronavírusu (SARS-CoV-2) a

považuje sa za najspoľahlivejšiu detekčnú metódu. Nevýhoda: Vyhodnotenie prebieha v laboratóriách a výsledky sú k dispozícii až po niekoľkých hodinách, niekedy aj dní. Pri testovaní sa pomocou testovacej tyčinky odoberie ster z úst, nosa alebo hltana. Pretože sa materiál musí zobrať z oblasti hlboko v hltane, ster často spôsobuje dávenie. Nesprávny odber môže viesť k negatívnym výsledkom, aj keď je prítomná infekcia. Pozitívny výsledok testu znamená, že je človek infikovaný vírusom SARS-CoV-2.

RÝCHLOTESY PCR

Rýchlotesty PCR fungujú na rovnakom princípe ako testy PCR. Vyhodnotenie však prebieha v zoštitlenom laboratóriu priamo na mieste odberu. Výsledky testov sú preto k dispozícii oveľa rýchlejšie (približne za dve hodiny), ale nie sú také spoľahlivé ako pri testoch vyhodnotených v laboratóriu.

ANTIGÉNOVÝ TEST

Antigénový test nezisťuje genetický materiál, ale bielkovinové fragmenty (proteíny) vírusu. Výhoda: Test funguje

(podobne ako tehotenský test) rýchlo a ľahko v priebehu niekoľkých minút. Ster musí byť odobratý podľa určitých kritérií a vložený do testovacej súpravy. Nevýhoda: V závislosti od výrobcu a metódy majú antigénové testy inú, ale zvyčajne nižšiu presnosť a spoľahlivosť než laboratórne testy PCR.

TEST NA PROTILÁTKY

Testy na protilátky nezistia samotný vírus, ale reakciu imunitného systému. Ten vytvára protilátky niekoľko dní po infekcii. Tieto sa dajú zistiť v krvi. Kvôli časovému oneskoreniu nie je test vhodný na zisťovanie akútnej infekcie. Môže však poskytnúť informácie o tom, či už niekto bol infikovaný (v skoršom čase) a či sú v tele ešte stále protilátky. Ani existencia protilátok však neposkytuje stopercentnú istotu, že je človek imúnny.

Pozor: Testy na koronavírus preukazujú čisto momentálny stav čiže vypovedajú iba o stave v momente, kedy bola vzorka odobratá. Takže napr. 48 hodín starý test neznamená, že človek odvtedy nemohol byť infikovaný.

VŠETKY AKTUÁLNE INFORMÁCIE O KORONAVÍRUSE, CESTOVATELSKÉ VÝSTRAHY, PODMIENKY PRICESTOVANIA ATĎ.:
www.daheimbetreut.at

Pri podozrení: Tel. 1450, prostredníctvom ktorého sa budú iniciovať všetky ďalšie kroky. Antigénové testy môžu teraz robiť aj všeobecní lekári na dobrovoľnej báze.

Zoznam (súkromných) možností testovania nájdete na adrese: https://www.advantageaustria.org/sk/COVID-19_Testmoegitaten_Oesterreich.pdf alebo: <https://www.wko.at/branchen/k/handel/handelsagenten/testmoegitaeten-covid-19-liste-von-labors.html>

POZOR: PRÍSPEVOK NA 24-HODINOVÚ STAROSTLIVOSŤ

Od marca 2020 dostávajú ľudia, o ktorých sa najmenej 14 dní v mesiaci stará

szájából, az orrból vagy a torokból vesznek mintát. Mivel az anyagot mélyen a torokból kell venni, a kenet levétele gyakran öklendezést okoz. A helytelen mintavétel negatív eredményt hozhat annak ellenére, hogy fertőzött. A pozitív vizsgálati eredmény azt jelenti, hogy a SARS-CoV-2 fertőzött volt.

GYORS PCR-TESZTEK

A gyors PCR-tesztek ugyanazon az elven működnek, mint a PCR-tesztek. Az értékelésre azonban a helyszínen egy szűkített laboratóriumban kerül sor. A teszteredmények ezért sokkal gyorsabban (kb. két óra alatt) állnak rendelkezésre, de nem annyira megbízhatók, mint a laboratóriumban értékelt vizsgálatoknál.

ANTIGÉNTESZT

Az antigénteszt nem a genetikai anyagot, hanem a vírus fehérje fragmentjeit (fehérjéit) detektálja. Előny: A teszt (hasonlóan a terhességi teszthez) gyorsan és egyszerűen pár percen belül működik. A kenetet bizonyos kritériumok szerint kell levenni és a tesztkészletbe kell helyezni. Hátrány: A gyártótól és a módszertől függően az antigéntesztek különböző, de általában alacsonyabb pontossággal és megbízhatósággal rendelkeznek, mint a PCR laboratóriumi vizsgálatok.

ANTITEST TESZT

Az antitest tesztek nem magát a vírust, hanem az immunrendszer reakcióját detektálják. Ez antitesteket képez néhány nappal a fertőzés után, amelyek a vérben kimutathatók. Emiatt az időeltolódás miatt a teszt nem alkalmas akut fertőzés kimutatására. Információt nyújthat azonban arról, hogy valaki megfertőződött-e már (egy korábbi időpontban), és vannak-e még antitestek a szervezetben. Azonban az antitestek

nezávisly(-á) opatrovatel(-ka) príspevok na obdobie počas pandémie vo výške 550 eur. Predtým bol vyplácaný príspevok vo výške 275 eur na jedného(-u) nezávislého(-ú) opatrovateľa(-ku), iba dvom opatrovateľom(-kám), ktorí(-é) sa striedali v 14-dennom cykle, bolo vyplácaných 550 eur.

KOMPAKT INFORMÁCIÓ: KORONA TESZTEK

Számos módszer létezik a SARS-CoV-2 fertőzés meghatározására: PCR, PCR gyorseszteszt, antigén vagy antitest teszteszt. Íme egy áttekintés.

PCR-TESZT

PCR-teszt (PCR jelentése polimeráz láncreakció) detektálja a koronavírus (SARS-CoV-2) genetikai anyagát, és a legmegbízhatóbb detektálási módszernek számít. Hátrány: Az értékelés laboratóriumokban történik, és az eredmények csak több óra, esetenként napok után állnak rendelkezésre. A vizsgálatához egy pálcika segítségével a

megelepte sem nyújt 100%-os biztonságot az immunitás szempontjából.

Figyelem: A Corona teszteszt tisztapillanatsfelvételek és csak a minta vételének idejére érvényesek. Tehát pl. egy 48 órás teszt nem azt jelenti, hogy azóta nem fertőződött meg.

A KORONAVÍRUSSEL, UTAZÁSI FIGYELMEZTETÉSEKKEL, BEUTAZÁSI KORLÁTOZÁSOKKAL ÉS HASONLÓKKAL KAPCSOLATOS ÖSSZES AKTUÁLIS INFORMÁCIÓ ITT TALÁLHATÓ: www.daheimbetreut.at

Ha gyanú áll fenn: Tel. 1450, minden továbbirol itt gondoskodnak. Már a házi orvosok is (önként) végezhetnek antigéntesztesztet

A (privát) tesztelési lehetőségek listája a következő oldalon található: https://www.advantageaustria.org/sk/COVID-19_Testmoeglichkeiten_Oesterreich.pdf vagy: <https://www.wko.at/branchen/k/handel/handelsagenten/testmoeglichkeiten-covid-19-liste-von-labors.html>

FIGYELEM: a 24 órás gondozás támogatása

2020 márciusa óta azok az emberek, akiket havonta legalább 14 napon át független gondozó gondoz, 550 eurós támogatást kapnak a járvány idejére. Előtte 275 euró támogatást fizettek ki egy önálló vállalkozó gondozónak, először csak két gondozónak, akik 14 napos ciklusban váltották egymást, 550 eurót fizettek ki.

Aktive Beschäftigung für Betreute

Die Tage sind kurz, es wird früh finster und draußen ist es kalt. Senior*innen sind wieder mehr zu Hause in den eigenen vier Wänden. Wir haben daher Tipps für Beschäftigungsmöglichkeiten zusammengefasst.

Senioren üben durch das Zusammenlegen von Spielsteinen die manuelle Fähigkeit. Außerdem wird bei diesen Spielen auch das Gedächtnis angeregt. Nicht zu vergessen ist der Spaßfaktor. Positive Emotionen durch das Spiel verstärken die positive Stimmung der Pflegebedürftigen.

Mit zunehmendem Alter lässt unsere geistige Fitness nach. Besonders für Demenzerkrankte ist es enorm wichtig, ihre kognitiven Fähigkeiten so lange wie möglich zu fördern und aufrecht-

zuerhalten. Gleichzeitig können einige Spiele auch die Motorik trainieren. Spiele dienen als Gedächtnistraining und um das Erinnerungsvermögen von Senior*innen zu fördern. Sie sollten bei der Auswahl der Spiele darauf achten, dass sie an die Bedürfnisse der Pflegebedürftigen angepasst sind. Wichtig ist das Schwierigkeitsniveau zu berücksichtigen um einer Frustration entgegenzuwirken. Es lohnt sich, die Anforderungen und die Regeln entsprechend den Möglichkeiten anzupassen.

Spielfiguren sollten groß genug und in der Haptik einfach sein. Auch Karten und Bilder sollten entsprechend zur geistigen und körperlichen Befindlichkeit der Betreuten passen. Als Gedächtnistraining eignen sich zusätzlich beispielsweise einfache Varianten von Memory sowie Ratespiele. Betreuungskräfte können mit diesen Beschäftigungsmöglichkeiten Demenz und Einsamkeit entgegenwirken.

BESCHÄFTIGUNGSMÖGLICHKEITEN FÜR SENIOR*INNEN

Domino bewährt sich ausgezeichnet bei Personen mit Demenzerkrankungen. Außer den üblichen Spielsteinen mit Löchern können auch **Varianten mit Wörtern und Zeichnungen** zum Einsatz kommen. Das Dominospiel hilft, den Wortschatz zu behalten und zu üben.

Wegen seiner Einfachheit verbessert **„Mensch ärgere dich nicht“** die Stimmung des Pflegebedürftigen durch das gemeinsame Spiel und den Wettstreit. Es können mehr als zwei Personen mitspielen, was die soziale Beteiligung zusätzlich fördert.

Kartenspiele sind nicht nur eine spannende Unterhaltung. Sie können auch die reflektierende Aktivität aufrechterhalten und dadurch die intellektuelle Leistungsfähigkeit verbessern und verlängern.

Bei **Puzzle-Spielen** werden Gedächtnis, Wahrnehmungsvermögen und Vorstellungskraft gefordert. Sie üben auch das Gefühl der Orientierung der Objekte im Raum sowie Geduld.

„Stadt, Land, Fluss“ aktiviert das Allgemeinwissen. Das Spiel kann die intellektuelle Leistungsfähigkeit, die Kategorisierung und vor allem das Gedächtnis des Pflegebedürftigen ausgezeichnet aufrechterhalten.

Lesen und Vorlesen – mit fortschreitender Demenz werden Betreute nicht mehr selbst lesen bzw. das Gelesene umsetzen können. Eine schöne gemeinsame Beschäftigung ist dann, wenn Demenzerkrankte die Tageszeitung oder eine Geschichte vorgelesen bekommen. Auch hier eignen sich kurze Geschichten oder Informationen aus der Zeitung für ein anregendes Gespräch.

Kreuzworträtsel oder auch Rätselraten ist bei Senior*innen mit und ohne Demenz meist sehr angesagt. Egal, ob es um Märchenrätsel geht, bei denen die alten Fabeln wieder ins Gedächtnis gerufen werden, oder Rätselspiele über **alltägliche Dinge** wie Kleidungsstücke, Möbel oder Gartengeräte.

An **altbekannte Musik oder Lieder** erinnern sich demente Menschen häufig noch recht gut. Die Lieder animieren zum Mitsingen. Auch ist es eine gute Grundlage, um über Lieder und deren **zusammenhängende Geschichten zu sprechen**. Wichtig ist, dass wieder Erinnerungen geweckt werden.

(Erstellt von Susanne Pichler, Salzburg 24h Pflege)

ANGAJAREA ACTIVĂ PENTRU CEI CARE BENEFICIAZĂ DE ÎNGRIJIRE

Zilele sunt scurte, se întunecă devreme și e frig afară. Vârșnicii stau mai mult la ei acasă. Prin urmare, avem sfaturi pe scurt pentru oportunitățile de activitate.

Vârșnicii își exersează abilitățile manuale, punând piese laolaltă. În plus, aceste jocuri stimulează și memoria. A nu uita este factorul distractiv. Emoțiile pozitive din joc întăresc starea de spirit pozitivă a celor care au nevoie de îngrijire.

Pe măsură ce îmbătrânim, capacitatea noastră mentală scade. Este deosebit de important ca persoanele cu demență să își încurajeze și să-și mențină abilitățile

cognitive cât mai mult timp posibil. În același timp, unele jocuri pot antrena și abilitățile motorii.

Jocurile servesc ca antrenament pentru memorie și pentru susținerea memoriei persoanelor în vârstă. Atunci când alegeți jocurile, trebuie să vă asigurați că acestea sunt adaptate necesităților celor ce se află în îngrijire. Este important să țineți cont de nivelul de dificultate pentru a contracara frustrarea. Este optim să adaptați cerințele și regulile în funcție de posibilități.

Piese de joc ar trebui să fie suficient de mari și ușor de simțit. Cărțile de joc și imaginile ar trebui, de asemenea, să se potrivească stării fizice și mintale a persoanei aflate în îngrijire. Variante simple de Memory și jocuri de ghicit sunt, de asemenea, potrivite ca antrenament al memoriei.

Asistenții de îngrijire personală pot folosi aceste oportunități pentru a contracara demența și singurătatea.

OPORTUNITĂȚI DE ACTIVITĂȚI PENTRU PERSOANELE ÎN VÂRSTĂ

Domino s-a dovedit a fi excelent pentru persoanele cu demență. În plus față de piesele obișnuite de joc cu găuri, puteți de asemenea folosi **variante cu cuvinte și desene**. Jocul de domino ajută la retenția și exersarea vocabularului.

Datorită simplității sale **„Nu te supăra, frate“** îmbunătățește starea de spirit a persoanei îngrijite prin jocul împreună și competiție. Pot juca mai mult de două persoane, ceea ce încurajează și participarea socială.

Jocurile de cărți nu sunt doar un divertisment interesant. De asemenea, pot menține activitatea reflexivă, îmbunătățind și prelungind astfel performanța intelectuală.

La **jocurile de puzzle** sunt necesare memoria, percepția și imaginația. De asemenea, exersează simțul orientării obiectelor în spațiu și răbdarea.

„Oraș-țară-râu“ activează cunoștințele generale. Jocul este excelent la menținerea capacității intelectuale, a clasificării și, cel mai important, a memoriei persoanei îngrijite.

Citirea și citirea cu voce tare - pe măsură ce demența progresează, cei aflați în îngrijire nu vor mai putea să citească singuri sau să se folosească de ceea ce au citit. O ocupație comună plăcută este atunci când persoanelor cu demență li se citește ziarul zilnic sau o poveste. Și aici, nuvelele sau informațiile din ziar sunt potrivite pentru o conversație stimulativă.

Cuvintele încrucișate sau chiar ghicitorile sunt de obicei foarte populare la persoanele în vârstă cu și fără demență. Nu contează dacă este vorba despre ghicitori din basme în care vechile fabule sunt reamintite sau ghicitori despre lucruri cotidiene precum îmbrăcăminte, mobilier sau unelte de grădină.

De muzică sau melodii familiare persoanele cu demență își amintesc adesea destul de bine. Cânteculele încurajează cântatul împreună. Este, de asemenea, o bază bună pentru a vorbi despre melodii și **despre poveștile asociate acestora**. Este important ca amintirile să fie stimulate.

(Creat de Susanne Pichler, asistentă permanentă în Salzburg)

AKTIVITĂȚI PRE TĂCH, KTORÝM SA POSKYTUJE STAROSTLIVOSTĚ

Dni sů krátke, skoro sa stmieva a vonku je zima. Seniori sů opãt viac doma vo svojich vlastných bytoch. Preto ponúkame niekoľko tipov na možné aktivity.

Seniori si precvičujú manuálne zručnosti skladaním herných kociek. Tieto hry navyše stimulujú aj pamäť. Netreba zabúdať na zábavný faktor. Pozitívne emócie z hry posilňujú pozitívnu náladu opatrovaných osôb.

S pribúdajúcim vekom naša mentálna zdatnosť klesá. U ľudí s demenciou je obzvlášť dôležité podporovať a udržiavať ich kognitívne schopnosti čo najdlhšie. Niektoré hry zároveň môžu trénovať aj motoriku.

Hry slúžia ako tréning pamäti a schopnosti zapamätávania u seniorov. Pri výbere hier by ste mali dbať na to, aby boli prispôsobené potrebám osôb odkázaných na starostlivosť. Aby ste

predišli frustrácii, je dôležité vziať do úvahy úroveň náročnosti. Oplatí sa prispôbiť požiadavky a pravidlá podľa možnosti.

Hracie figúrky by mali byť dostatočne veľké a ľahko hmatateľné. Aj karty a obrázky by mali zodpovedať duševnému a fyzickému rozpoloženiu osoby odkázanej na starostlivosť. Na tréning pamäti sú vhodné napríklad aj jednoduché varianty pexesa alebo hier s hádankami. Opatrovatelia môžu tieto aktivity podľa možnosti využiť na potlačenie demencie a osamelosti.

MOŽNOSTI AKTIVÍT PRE SENIOROV

Domino sa vynikajúco osvedčilo pri ľuďoch s demenciou. Okrem obvyklých herných kociek s bodkami môžete tiež použiť aj varianty so slovami a kresbami. Hra domino pomáha udržiavať a precvičovať slovnú zásobu.

Hra „**Človeče nehnevaj sa**“ kvôli svojej jednoduchosti zlepšuje náladu opatrovanej osoby prostredníctvom spoločnej hry a súťaže. Hru môžu hrať aj viac ako dvaja ľudia, čo navyše podporuje socializáciu.

Kartové hry nie sú len vzrušujúcou zábavou. Môžu tiež udržiavať aktivitu reflexov a tým zlepšovať a predlžovať intelektuálne schopnosti.

Pri **skladaní puzzle** sa vyžaduje pamäť, vnímanie a predstavivosť. Precvičuje sa aj zmysel pre orientáciu predmetov v priestore a trpezlivosť.

„**Meno, mesto, zvierka, vec**“ aktivuje všeobecné vedomosti. Táto hra je vynikajúca pre udržiavanie intelektuálnych schopností, kategorizácie a hlavne pamäti opatrovanej osoby.

Čítanie a čítanie nahlas – s postupujúcou demenciou opatrovaná osoba už nedokáže čítať sama ani si uvedomovať to, čo prečítala. Prijemnou spoločnou činnosťou je, keď sa ľuďom postihnutým demenciou nahlas číta denná tlač alebo príbeh. Aj tu sú krátko poviedky alebo informácie z novín vhodné na podnetný rozhovor.

Krížovky alebo lúštenie hádaniek je zvyčajne veľmi obľúbenou činnosťou

u seniorov s demenciou aj bez nej. Bez ohľadu na to, či ide o rozprávkové hádanky, pri ktorých sa vybavujú v pamäti staré bájky, alebo o logické hry o **každodenných veciach** ako napríklad oblečení, nábytku alebo záhradnom náradí.

Známu hudbu alebo piesne si ľudia s demenciou často pamätajú celkom dobre. Piesne navádzajú, aby ste si ich aj zaspievali. Je to tiež dobrý základ, aby ste sa prostredníctvom piesní **a s nimi súvisiacimi príbehmi mohli porozprávať**. Je dôležité, aby sa spomienky opäť prebudili.

(Autor: Susanne Pichler, 24h starostlivosť v Salzburgu)

AKTÍV ELFOGLALTSÁGOK AZ ELLÁTÁSBAN RÉSZESÜLŐK SZÁMÁRA

A napok rövidek, korán sötétedik és hideg van kint. Az idősök ismét több időt töltenek otthon a négy fal között. Ezért összegyűjtöttünk néhány tippet, hogyan foglalhatják el magukat.

Az idősök kézi készségeket gyakorolnak játékdarabok összerakásával. Ezenkívül ezek a játékok a memóriát is serkentik. Nem szabad elfelejteni a szórakoztató tényezőt. A játékból fakadó pozitív érzelmek megerősítik az ellátásra szorulókat pozitív hangulatát.

Az öregedéssel a szellemi fittségünk csökken. A demenciában szenvedők számára különösen fontos, hogy kognitív képességeiket minél hosszabb ideig támogassák és fenntartsák. Ugyanakkor egyes játékok motoros képességeket is fejlesztenek.

A játékok memóriagyakorlásként szolgálnak, és elősegítik az idősök emlékezőképességét. A játékok kiválasztásakor ügyeljen arra, hogy azok a gondozásra szoruló igényeihez igazodjanak. Fontos figyelembe venni a nehézség szintjét a frusztráció ellensúlyozása érdekében. Érdemes a követelményeket és a szabályokat a lehetőségekhez igazítani. A játékfiguráknak elég nagyoknak és könnyen megfoghatóknak kell lenniük. A térképeknek és a képeknek illeszkedniük kell a gondozott személy mentális és fizikai jólétéhez is. A memória és a

találgatásos játékok egyszerű változatai memóriadzéként is alkalmasak. A gondozók felhasználhatják ezeket a foglalkoztatási lehetőségeket a demencia és a magány ellensúlyozására.

FOGLALKOZTATÁSI LEHETŐSÉGEK AZ IDŐSEK SZÁMÁRA

A dominó bizonyítottan kiváló a demenciában szenvedők számára. A szokásos, lyukakkal ellátott játékdarabok mellett **a szavakkal és rajzokkal ellátott változatokat** is lehet használni. A dominó játék segít megőrizni és gyakorolni a szókincset.

Az egyszerűsége miatt **"Ki nevet a végén"** a gondozásra szoruló személy hangulatát javítja a közös játék és verseny révén. Kettőnél több ember játszhat, ami a társasági részvételt is ösztönzi.

A kártyajátékok nem csak izgalmas szórakozást nyújtanak. Emellett fenn tarthatják a reflektív tevékenységet, ezáltal javítva és meghosszabbítva az intellektuális teljesítményt.

A kirakós játékok a memóriát, észlelést és képzeletet fejlesztik. Ezzel gyakorolja a tárgyak térbeli elhelyezését és a türelmet is.

Az **"Ország-város"** aktiválja az általános ismereteket. A játék kiválóan képes megőrizni a páciens szellemi kapacitását, kategorizálását és ami a legfontosabb, a memóriát.

Olvasás és felolvasás - A demencia előrehaladtával a gondozottak többé nem lesznek képesek önállóan olvasni, vagy az olvasottakat értelmezni. Szép közös foglalkozás, amikor a demens embereknek egy napilapot vagy egy

történetet hangosan felolvasnak. Itt is a rövid történetek vagy az újságból származó információk alkalmasak az ösztönző beszélgetésre.

A keresztrejtvények vagy akár a találgatós játékok általában nagyon népszerűek a demenciával és anélkül élő idősök körében. Függetlenül attól, hogy mese-rejtvényekről, amelyekben a régi mesék jutnak eszünkbe, vagy mindennapi dolgokról mint például ruházatról, bútorokról vagy kerti szerszámokról szóló találgatós játékokról van szó.

Az **ismerős zenére vagy dalokra** a demenciában szenvedők gyakran elég jól emlékeznek. A dalok arra ösztönöznek, hogy együtt énekeljünk. Ez is jó alap a dalokról és azok **összefüggő történeteiről beszélgetni**. Fontos, hogy az emlékek újra felébredjenek.

(Készítette: Susanne Pichler, Salzburg 24 órás gondozás)

Online-Infos zu Corona & Co

Fast täglich neue Entwicklungen, Informationen, Regeln, Vorschriften: Die Corona-Krise stellt uns vor enorme Herausforderungen – rasche und kompetente Information ist gefragt. Aber auch abseits von Corona gibt es immer wieder Informationsbedarf. Wirtschaftskammer Österreich sowie Fachverband „Personenberatung und Personenbetreuung“ und Fachgruppen in den Bundesländern bieten Ihnen eine Reihe von Informationsangeboten. Hier die wichtigsten im Überblick:

1.

Homepage www.daheimbetreut.at
Auf der Homepage des Fachverbandes „Personenberatung und Personenbetreuung“ bekommen Sie jeweils aktuell die wichtigsten Informationen zu Covid-19 und zur aktuellen Situation, speziell zugeschnitten auf die Bedürfnisse und die Situation von Personenbetreuungs-kräften in der 24-Stunden-Betreuung – und das in 12 Sprachen.

Abseits von Corona und seinen Folgen finden Sie auf www.daheimbetreut.at auch weitere wichtige Informationen, Downloads von Musterverträgen und Formularen sowie eines Notfallplans und eine Liste aller in Österreich gewerbeberechtigten Agenturen.

2.

Online-Ratgeber <https://ratgeber.wko.at/personenbetreuung/>
Ebenfalls in 12 Sprachen gibt der WKO-Online-Ratgeber Auskunft zu Gründung, Standort- und Wechsel der Betriebsstätte, Sozialversicherung sowie zahlreichen weiteren Fragen.

3.

Wichtige Informationen und Links finden Sie auch auf der Homepage des Fachverbands „Personenberatung und

Personenbetreuung: <https://www.wko.at/branchen/gewerbe-handwerk/personenberatung-betreuung/selbstaendige-personenbetreuer.html>

4.

Auf www.oeqz.at finden Sie alle Informationen zum „Österreichischen Qualitätszertifikat für Vermittlungsagenturen in der 24-Stunden-Betreuung“ (ÖQZ-24) sowie eine Liste der zertifizierten Agenturen.

5.

Beim Weg zur Selbstständigkeit als Betreuungsperson in Österreich unterstützt Sie das Gründerservice der Wirtschaftskammer Österreich: www.gruenderservice.at
Einen Infofolder zur Personenbetreuung finden Sie auf <https://www.gruenderservice.at/site/gruenderservice/publikationen/Personenbetreuung.html>

INFORMAȚII ONLINE DESPRE CORONAVIRUS ȘI PROBLEME ASOCIATE

Noi evoluții, informații, reguli și reglementări aproape în fiecare zi: criza declanșată de coronavirus reprezintă provocări enorme pentru noi și sunt necesare informații rapide și competente. Dar chiar și în afara crizei declanșate de coronavirus este întotdeauna nevoie de informații. Camera de Comerț din Austria, precum și asociația profesională „Consiliere și îngrijire personală” și grupurile profesionale din statele federale vă oferă o serie de informații. Iată o imagine de ansamblu a celor mai importante:

1.

Pagina principală www.daheimbetreut.at

Pe pagina principală a asociației profesionale „Consiliere și îngrijire personală” puteți găsi cele mai importante informații despre Covid-19 și situația actuală, adaptate special nevoilor și situației personalului de îngrijire personală în îngrijirea permanentă - în 12 limbi.

În afară de coronavirus și consecințele sale, veți găsi de asemenea informații suplimentare, modele de contracte și formulare ce pot fi descărcate, precum și un plan de urgență și o listă a tuturor agențiilor cu autorizație de funcționare în Austria, pe www.daheimbetreut.at.

2.

Ghid online <https://ratgeber.wko.at/personenbetreuung/>
Ghidul online al Camerei de Comerț din Austria oferă de asemenea informații despre înființarea unei companii, schimbarea locației și a sediilor comerciale, asigurările sociale și numeroase alte întrebări, în 12 limbi.

3.

De asemenea, puteți găsi informații importante și linkuri pe pagina principală a asociației profesionale „Consiliere și îngrijire personală”: <https://www.wko.at/branchen/gewerbe-handwerk/habenberatung-betreuung/selbstaendige-habenbetreuer.html>

4.

Pe www.oeqz.at veți găsi toate informațiile despre „Certificatul de calitate austriac pentru agențiile de intermediere în îngrijirea permanentă” (ÖQZ-24), precum și o listă a agențiilor certificate.

5.

Serviciul pentru înființări al Camerei de Comerț din Austria vă sprijină pe dru-

mul dvs. spre independență ca asistent de îngrijire personală independent în Austria: www.gruenderservice.at
Veți găsi un folder cu informații despre îngrijirea personală la <https://www.gruenderservice.at/site/gruenderservice/publikationen/Personenbetreuung.html>

ONLINE INFORMÁCIE O KORONAVÍRUSE

Takmer denne nový vývoj, informácie, pravidlá, predpisy: Koronakríza nás stavia pred obrovské výzvy – vyžadujú sa rýchle a kompetentné informácie. Ale aj mimo koronakrízy sú informácie stále potrebné. Hospodárska komora Rakúska, ako aj odborné združenie pre „osobné poradenstvo a osobnú starostlivosť“ a odborné skupiny v spolkových krajinách vám poskytujú množstvo informačných zdrojov. Tu je prehľad najdôležitejších:

1.

Domovská stránka www.daheimbetreut.at
Na domovskej stránke odborného združenia pre „osobné poradenstvo a osobnú starostlivosť“ nájdete najdôležitejšie informácie o ochorení Covid-19 a aktuálnej situácii, špeciálne prispôbené potrebám a situácii personálu osobnej starostlivosti v 24-hodinovej starostlivosti – v 12 jazykoch.

Odhladiť od koronakrízy a jej dôsledkov nájdete na stránke www.daheimbetreut.at aj ďalšie dôležité informácie, vzorové zmluvy a formuláre na stiahnutie, ako aj núdzový plán a zoznam všetkých agentúr oprávnených vykonávať činnosť v Rakúsku.

2.

Online-poradca <https://ratgeber.wko.at/personenbetreuung/>
Online poradca WKO tiež poskytuje informácie v 12 jazykoch o založení spoločnosti, zmene sídla a prevádzky, sociálnom poistení a odpovede na mnohé ďalšie otázky.

3.

Dôležité informácie a odkazy tiež nájdete na domovskej stránke odborného združenia pre „osobné poradenstvo a osobnú starostlivosť“: <https://www.wko.at/branchen/gewerbe-handwerk/personenberatung-betreuung/selbstaendige-personenbetreuer.html>

4.

Na stránke www.oeqz.at nájdete všetky dôležité informácie o „rakúskom certifikáte kvality pre sprostredkovateľské agentúry v oblasti 24-hodinovej starostlivosti“ (ÖQZ-24), ako aj zoznam certifikovaných agentúr.

5.

Na ceste k samostatnej zárobkovej činnosti nezávislého opatrovateľa/nezávislej opatrovateľky vám pomôže zakladateľský servis Hospodárskej komory Rakúska: www.gruenderservice.at
Informačnú zložku o osobnej starostlivosti nájdete na stránke <https://www.gruenderservice.at/site/gruenderservice/publikationen/Personenbetreuung.html>

ONLINE INFORMÁCIÓK A KORONÁRÓL ÉS EGYEBEKRŐL

Új fejlemények, információk, szabályok és előírások szinte minden nap: a koronavírus-válság óriási kihívásokat jelent számunkra – gyors és szakszerű információra van szükség. De a koronavírus-időszakon kívül is mindig szükség van információra. Az Osztrák Kereskedelmi Kamara, valamint a „Személyi tanácsadás és személyi gondozás” szakmai szövetség és a szövetségi államok szakértői csoportjai széles körű információt nyújtanak Önnek. Itt található a legfontosabbak áttekintése:

1.

Honlap www.daheimbetreut.at
A „Személyes tanácsadás és személyes gondoskodás” szakmai szövetség honlapján megtalálhatja a legfonto-

sabb információkat a Covid-19-ről és a jelenlegi helyzetről, különlegesen a személyi gondozó személyzet igényeihez és helyzetéhez igazítva 24 órás ellátásban - 12 nyelven.

A koronavíruson és annak következményein kívül további fontos információkat, a szerződéses minták és nyomtatványok letöltését, valamint a vészhelyzeti tervet és az összes Ausztriában hivatalosan működő ügynökség listáját is megtalálja a www.daheimbetreut.at oldalon.

2.

Online útmutató <https://ratgeber.wko.at/personenbetreuung/>
A WKO online útmutatója szintén 12 nyelven nyújt információkat a vállalkozás alapításáról, a székhely és üzlet-helyiség megválogatásáról, a társadalombiztosításról és számos egyéb kérdéssel.

3.

Fontos információkat és linkeket talál a „Személyes tanácsadás és személyes gondozás” szakmai szövetség honlapján is: <https://www.wko.at/branchen/gewerbe-handwerk/personenberatung-betreuung/selbstaendige-personenbetreuer.html>

4.

A www.oeqz.at oldalon megtalálható az összes fontos információ az „Osztrák minőségi tanúsítvány a 24 órás gondozásban részt vevő ügynökségek számára” (ÖQZ-24) tanúsítványról, valamint a tanúsított ügynökségek listája.

5.

Az Osztrák Kereskedelmi Kamara indulási szolgáltatása támogatja Önt abban, hogy önálló vállalkozóvá váljon Ausztriában: www.gruenderservice.at
A személyi gondozással kapcsolatos információs mappát a következő címen találja: <https://www.gruenderservice.at/site/gruenderservice/publikationen/Personenbetreuung.html>

Verantwortung in schwierigen Zeiten

2020 ist kein Jahr wie jedes anderen: Die Covid-19-Pandemie, die über den Globus hinwegfegt, fordert uns alle: Sorge um die eigene und die Gesundheit der Angehörigen und Freunde, um Arbeitsplatz und Auskommen – und ein banger Blick in die Zukunft: Was wird noch kommen? Für die selbstständigen Personenbetreuer*innen und die Agenturen zur Organisation der Personenbetreuung kommt noch etwas dazu: die enorme Verantwortung für die von ihnen Betreuten. Hygiene war immer unverzichtbar in unserer Arbeit – doch nun geht es im Extremfall um Leben und Tod. Nach wie vor kann niemand mit letzter Gewissheit ausschließen, selbst das Virus in sich zu tragen. Umso wichtiger ist es, alle Vorsichtsmaßnahmen einzuhalten.

Es geht hier nicht darum, Menschen und ihre Leistungen in systemrelevant oder nicht systemrelevant einzuteilen. Aber eines muss hier betont werden: Als selbstständige Personenbetreuer*innen sind Sie auch in dieser schwierigen Situation an der Seite derer, die auf Ihre Hilfe angewiesen und für die Sie der Schlüssel zu einem Leben in den eigenen vier Wänden sind. Dafür gilt es Danke zu sagen! Ich wünsche Ihnen ein frohes Weihnachtsfest und ein gesundes und erfolgreiches Jahr 2021.

RESPONSABILITATE ÎN VREMURI DIFICILE

2020 nu este un an ca oricare altul: pandemia Covid-19, care se extinde pe tot globul, aduce cu sine provocări pentru toată lumea: îngrijorări pentru propria noastră sănătate și sănătatea rudelor și prietenilor, pentru locul de muncă și mijloacele de trai – și o privire înfricoșătoare spre viitor: ce mai urmează? Pentru asistenții independenți de îngrijire personală și agențiile care organizează îngrijirea, mai există o îngrijorare: responsabilitatea enormă pentru cei pe care îi îngrijesc. Igiena a fost întotdeauna indispensabilă în munca noastră – dar acum, în cazuri extreme, este

o chestiune de viață și de moarte. La fel ca înainte, nimeni nu poate exclude cu certitudine absolută posibilitatea ca ei înșiși să fie purtători ai virusului. Este cu atât mai importantă respectarea tuturor măsurilor de precauție.

Nu este vorba de împărțirea oamenilor și a serviciilor lor în relevanță sistemică sau nerelevantă sistemică. Dar un lucru trebuie subliniat aici: în calitate de asistent independent de îngrijire personală, chiar și în această situație dificilă, sunteți de partea celor care depind de ajutorul vostru și pentru care sunteți cheia unei vieți în propria casă. Vă mulțumim pentru aceasta! Vă doresc un Crăciun fericit și un an sănătos și prosper în 2021.

ZODPOVEDNOSŤ V ŤAŽKÝCH ČASOCH

Rok 2020 nie je rokom ako každý iný. Pandémia Covid-19, ktorá sa šíri po celom svete, je výzvou pre nás všetkých. Starosť o svoje zdravie a zdravie príbuzných a priateľov, o prácu a živobytie – a strach z budúcnosti. Čo ešte prídá? Pre nezávislých opatrovateľov a opatrovatelky a agentúry, ktoré organizujú opatrovateľské služby, to znamená ešte niečo ďalšie: obrovskú zodpovednosť za tých, o ktorých sa starajú. Hygiena bola pri našej práci vždy nevyhnutná – teraz však v extrémnych prípadoch ide o život a smrť. Rovnako ako predtým, nikto nemôže s absolútnou istotou vylúčiť, že vírus nemá v sebe. O to dôležitejšie je dodržiavať všetky preventívne opatrenia.

Tu nejde o to, aby sa ľudia a ich služby rozdeľovali na systémovo relevantných alebo nerelevantných. Je však potrebné zdôrazniť jednu vec: Ako nezávislý(-á) opatrovateľ(-ka) ste aj v tejto zložitej situácii na strane tých, ktorí sú odkázaní na vašu pomoc a pre ktorých ste kľúčom k životu v ich vlastných domovoch. Za to vám patrí vďaka! Prajem vám veselé Vianoce a veľa zdravia a úspechov v roku 2021.

FELELŐSSÉG NEHÉZ IDŐKBEN

2020 nem olyan év, mint bármely más: A Covid-19 járvány, amely végigsöpör az egész világon, kihívást jelent mindannyiunk számára: Aggodalom a saját egészségünkért, valamint a rokonok és barátok egészségéért, a munkahelyekért és a megélhetésért – és féltő pillantások a jövőbe: Mi jön még? A független gondozók és a gondozást szervező ügynökségek számára hozzáadódik még valami: óriási felelősség azokért, akiket gondoznak. A higiénia mindig is nélkülözhetetlen volt munkánk során – de most szélsőséges esetekben ez élet-halál kérdése. Mint korábban, senki sem zárhatja ki teljes bizonyossággal, hogy ők maguk hordozzák a vírust. Annál is fontosabb az összes óvintézkedés betartása.

Nem arról van szó, hogy az emberek és szolgáltatásaikat rendszerszintűre vagy nem rendszerszintűre osztják. De itt egy dolgot ki kell emelni: független gondozóként, még ebben a nehéz helyzetben is azok mellett áll, akik segítségre szorulnak, és akik számára Ön a saját négy faluk között élt élet kulcsa. Ezért nagy köszönet jár! Boldog karácsonyt és egészséges, sikeres 2021-es évet kívánok.

Ihr Andreas Herz
Fachverbandsobmann
Preşedintele asociației
Predseda odborného združenia
Szövetségi elnök

let's cook

FISH & CHIPS

PEȘTE ȘI CARTOFI PRĂJIȚI / FISH & CHIPS /
HAL ÉS KRUMPLI

Zutaten für 4 Portionen

- » 700 g Kabeljaufilet
- » 8 Stk Kartoffeln
- » 300 g Mehl
- » 2 Pk Backpulver
- » 300 ml Bier (hell)
- » 1 Prise Salz und Pfeffer
- » 200 ml Öl für die Pfanne

Zubereitung

Die Kartoffeln schälen und in 1 cm dick Stäbchen schneiden. Die Pommes nun in einer Fritteuse oder im Backofen goldgelb frittieren bzw. braten. Den Kabeljau in vier gleich große Stücke schneiden, salzen und pfeffern. In einer Schüssel Mehl mit dem Backpulver vermischen. Bier zufügen und alles zu einem glatten Teig verrühren. Öl in der Pfanne heiß werden lassen. Fisch in den Teig tauchen und vorsichtig rausnehmen. Dann sofort in das heiße Öl geben und beidseitig 4 Minuten bei mehrmaligem Wenden goldbraun braten. Fish and Chips auf Küchenpapier abtropfen lassen und servieren.

Ingrediente pentru 4 porții

- » 700 g file de cod
- » 8 cartofi
- » 300 g făină
- » 2 pliculețe praf de copt
- » 300 ml bere (blondă)
- » 1 vârf de sare și piper
- » 200 ml ulei de prăjit

Mod de preparare

Curățați cartofii și tăiați-i pai cu grosimea de 1 cm. Acum prăjiți sau coaceți cartofii într-o friteuză sau în cuptor. Tăiați codul în patru bucăți egale, condimentați cu sare și piper. Amestecați făina cu praful de copt într-un castron. Adăugați berea și amestecați totul într-un aluat uniform. Lăsați uleiul să se încingă în tigaie. Scufundați peștele în aluat și scoateți-l cu grijă. Apoi se pune imediat în uleiul fierbinte și se prăjește până se rumenește pe ambele părți, timp de 4 minute, întorcându-se de mai multe ori. Scurgeți peștele și cartofii prăjiți pe șervețele de hârtie și serviți.

Suroviny pre 4 porcie

- » 700 g filé z tresky
- » 8 ks zemiakov
- » 300 g múky
- » 2 bal. prášku do pečiva
- » 300 ml piva (svetlé)
- » 1 štipka soli a korenia
- » 200 ml oleja smaženie

Príprava

Zemiaky ošúpte a nakrájajte ich na prúžky hrubé 1 cm. Hranolky vypražte vo friteze alebo upečte v rúre. Tresku nakrájajte na štyri rovnaké kúsky, dochuťte soľou a korením. V miske zmiešajte múku s práškom do pečiva. Pridajte pivo a všetko rozmiešajte na hladké cesto. Olej nechajte na panvici rozpáliť. Rybu ponorte do cesta a opatrne ju vyberte. Potom ju ihneď dajte do horúceho oleja a 4 minúty ju pri opakovanom obracaní smažte z oboch strán do zlatista. Ryby a hranolky odložte na papierové obrúsky, aby z nich odkvapkal nadbytočný olej, a servírujte.

Hozzávalók 4 adaghoz

- » 700 g tőkehal filé
- » 8 db krumpli
- » 300 g liszt
- » 2 cs. sütőpor
- » 300 ml sör (világos)
- » 1 csipet só és bors
- » 200 ml olaj a serpenyőhöz

Elkészítés

Hámozza meg a burgonyát és vágja fel 1 cm vastag darabokra. Süsse meg a krumplit fritőzben vagy sütőben. Vágja fel a tőkehalat négy egyenlő részre, sóval és borssal ízesítse. Keverje össze a lisztet a sütőporral egy tálban. Hozzáadjuk a sört, és mindent sima tésztává keverünk. Hagyja az olajat felmelegedni a serpenyőben. Mártsa be a halat a tésztába, és óvatosan vegye ki. Ezután azonnal tegye a forró olajba, és süsse mindkét oldalát aranybarnára 4 percre, többször megforgatva. Csepegtesse le a halat és a krumplit papírtörölkőre, és tálalja.

🍴 Gutes Gelingen!

Mult succes! / Veľa úspechov! / Jó étvágyat!

www.gutekueche.at

Kontakt

BURGENLAND

Robert-Graf-Platz 1
7000 Eisenstadt
T 05/90907-3120
F 05/90907-3115
E alexander.krail@wkbgl.d.at
<http://wko.at/bgld>

KÄRNTEN

Europaplatz 1
9021 Klagenfurt am Wörthersee
T 05 90 90 4 160
F 05 90 904 164
E innungsgruppe7@wkk.or.at
<http://wko.at/ktn/personenbetreuung>

NIEDERÖSTERREICH

Wirtschaftskammer-Platz 1
3100 St Pölten
T +43 2742 851-19190
F +43 2742 851-19199
E dienstleister.gesundheit@wknoe.at
www.wko.at/noe/personenberatung-personenbetreuung

OBERÖSTERREICH

Hessenplatz 3
4020 Linz
T 05/90909-4145
F 05/90909-4149
E pb@wkooe.at
wko.at/ooe/personenberatung_betreuung

SALZBURG

Julius-Raab-Platz 1
5027 Salzburg
T 0662 8888 279
F 0662 8888 679279
E jhager@wks.at
wko.at/sbg/lsbundpb

STEIERMARK

Körblergasse 111-113
8010 Graz
T 0316/601-530
F 0316/601-424
E dienstleister@wkstmk.at
www.betreuung-stmk.at

TIROL

Wilhelm-Greil-Straße 7
6020 Innsbruck
T 05 90 90 5-1284
F 05 90 90 5-51284
E personenbetreuung@wktirol.at
www.personenberatung-personenbetreuung.at

VORARLBERG

Wichnergasse 9
6800 Feldkirch
T 05522/305-279
F 05522/305-143
E Beratung@wkv.at
www.wkv.at/betreuung

WIEN

Straße der Wiener Wirtschaft 1
1020 Wien
T +43 1 514 50 2302
F 01 514 50 92302
E personenberatung@wkw.at
www.wko.at/wien/personenberatung

IMPRESSUM

Herausgeber und Medieninhaber:
Wirtschaftskammer Österreich
Fachverband Personenberatung
und Personenbetreuung
Wiedner Hauptstraße 63, 1045 Wien
Text: Dr. Wolfgang Wildner
Design: DI (FH) Irene Fauland,
kreativnetzwerk.at
Übersetzung: Institut für
Internationale Übersetzungen
Druck: Druckhaus Thalerhof GesmbH
Fotos: Adobe Stock & Shutterstock

www.daheimbetreut.at